95.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

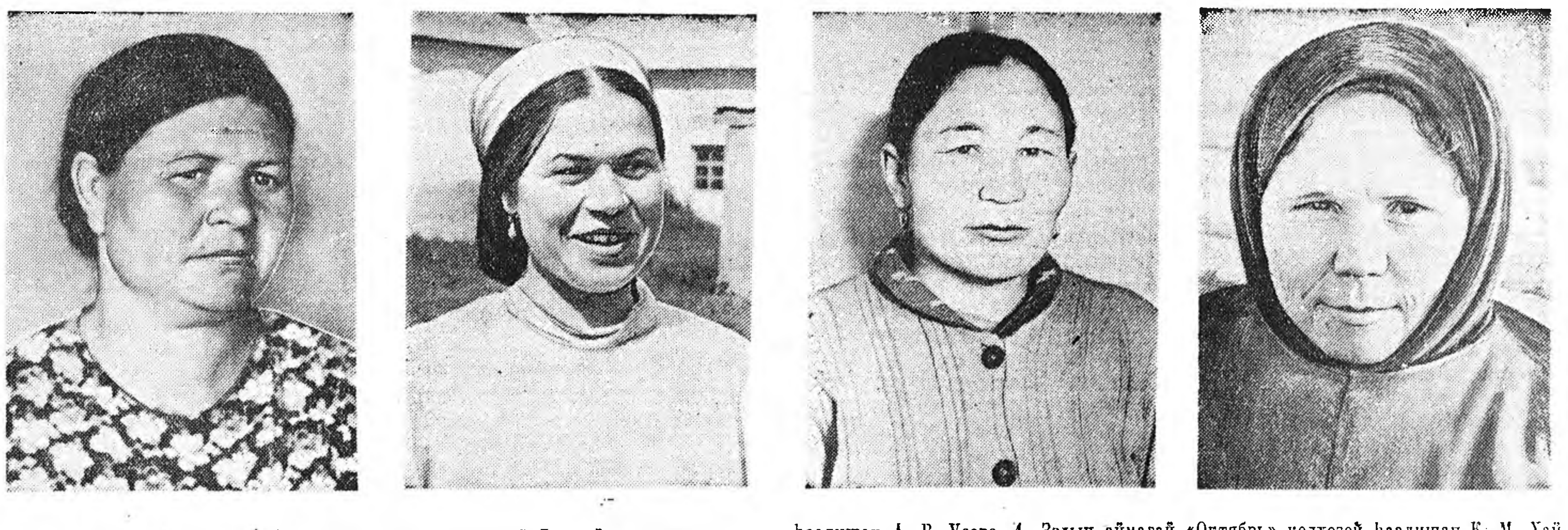
Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 296 (8516) | 1957 оной декабриин 19, четверг | Сэн 20 мүнгэн

ЭДЭНЭР БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҺААЛИШАДАЙ ДУНДА ДЭЛГЭРҺЭН СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛЖЭ ЯБАНА

ЖЭЛЭЙ ДҮҮРЭТЭР ҮСӨӨН ХОНОГ ҮЛӨӨ. ХЭН ҺААЛИШАН ТҮРҮҮЛЖЭ ГАРАГША ААБ?

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) 1. Прибайкальска аймагай Лазогой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан А. П. Тырина, 2. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Л. Х. Батуева, 3. Зооветинститудай һуралсалай туршалгын ажахын һаалишан А. В. Усова, 4. Зэдын аймагай «Октябрь» колхозой һаалишан К. М. Хайдукова.

Агитатор, шинии халуун үгые ажалшад ходо хүлеэнэ

Агитатор! Хүн лэ гээд агитатор байжа ядахагүй юм. Эрхим хүдэлмэришэ гү, али колхозник, түрүү багша гү, али зоотехник —большевик хурса үгые олоной дунда дэлгэрүүлхэ хэрэг шамда найдагдана. Ши —парти, правительствын политикые арадта нэбтэрүүлэгшэ мүн гээшэш.

Удха гүнзэгытэй, хурса үгэ, өөрыншни эрхим түрүү жэшээ—шинии зэбсэг. Коллективэйнгээ, хүршэ нүхэдэйнгөө ажалай илалта тухай, совет зоной ажал хэрэг тухай хөөрэжэ һууходаа гү, али нүхэдтөө ажалай шэнэ арга дүршэл тухай хэлэжэ үгэхэдөө хүн бүхэнниие баярлуулан хүлеэнэш. Партиин шэнэ тогтоол, совет арад тухай оролдолго хэшээлынь тайлбарилжа харуулхадаш, шамайе баярлан шагнадаг. Империалистнуудай муухай ааша, сэрэг дайн бэлдэжэ байһан тухай элирүүлжэ, социалисгшодойнгоо зүрхэндэ дайсадта дурагүйтэлгын оһо бадараанаш, арад хоорондын хани барисаа, эб найрамдалай түлөө Эхэ оронойнгоо тэмсэлые хэлэжэ, этигэл найдабариин хүсэ түрөөнэш. Тиимэ хадаш шамайе манай багша, нүхэр гэжэ зон нэрлэдэг.

Агитаторай үгые хүдэлмэришэд сай ууха зуураа хүлеэжэ һуудаг, һаалишад үдэшэ үглөөнииинь культбаза дээрээ хүлеэдэг. Гэрэй эзэд—хүгшэд, үбгэд шэнэ һонинииие асаржа ерэхэдэш үүдээ баяртайгаар нээжэ үгэдэг.

—Хүршэнэрнай, «Путь Октября» колхозойхид хайшан гээд ажалланаб. Үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха гээшэмнай бага бэшэ илалта ха юм,—гээд Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад агитатор Агафоновһоо һурадаг, тиихэдэнь ээлжээтэ хөөрэлдөөгөө тэрэнь бэлдэдэг. Үдэшэ болохолоор, һаалиин хүүлээр культбаза дээрэ һү ехээр һааха тухай шуурятай хөөрэлдөөн болодог.

—Манай агитатор,—гэжэ электросварщик коммунист Алексеевые «Механлит» заводой механическа цехын хүдэлмэрилэгшэд инаглан нэрлэдэг.

Агитаторай хэһэн ажал хаанашье харагдана. Республикын модошод жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь түрүүн, декабриин 15-да дүүргэжэ, жэлэй дүүрэтэр үшөө ехэ модо бэлдэхэнь. Олон колхоз энэ жэлдэ һү, нооһо 1,5—2 дахин ехээр абаба. Ажалай эдэ бүхы илалтада агитаторай хэһэн хубита бии. Ойлгосотой урял табижа, ажалай илалтада хүн зониие зоригжуулхадань партийна организацинуудта ши туһалалсанаш.

Совет ажалшад арадай сүүдые һунгаһан дүн гаргажа байна. Манай республикын һунгагшад эдэбхи ехэтэй, эмхи һайнтайгаар һунгаа. Агитпунктда, арбан гэртэ, коллектив соогоо хэһэн ажалшни эндэшье тодорно — партиин, арадай эрхим түлөөлэгшэд гэжэ арадай судья, заседательнуудай кандидадуудта дуугаа үгэгты гэжэ уряалһан зонуудташни хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигентнүүд бултадаа найдабарла үзүүлээ.

Агитатор байха гээшэ хүндэтэй, харюусалгатай хэрэг. Партийна организаци бүхэн агитаторнуудтай, агитколлективтэй байна. Эдэнь зоной олон соо, уладай охин соо ходо ябадаг. Эдэнь хүдэлмэришэд, колхознигуудай эрилтэ захилтые ходо мэдэжэ байдаг. Иимэ хадаа агитаци, ниитэ зониие коммунистическээр хүмүүжүүлгэ эршэтэй, үрэтэй байха юм.

Агитатор ябахын тула орон доторой, уласхоорондын оршон байдалые һайса мэдэхэ, өөрынгөө ажал хэрэг зада шудалха, зүблэхэ, ойлгосотой халуун үгөөрөө, жэшээтэ ажал хүдэлмэреэрээ олониие дахуулха хэрэгтэй.

Хүнэй һонирхохогүй юумэн гэжэ байдаггүй: хилын саана ямар һонин болоно хаб гээд нэгэн һанаха, гэр байра тухай парти, правительствын тогтоол нүгөөдэнь һайхашааха, мүрысэжэ ябаһан колхоздомнай хэрэгынь хэр ябанаб гээд баһа нэгэн һонирхохо. Энээндээ агитаторһаал харюу хүлеэдэг.

Һонирхоһон юумэ тушаагаа харюу хүлеэжэ, нүхэрэй ёһоор хөөрэлдэхэ гэжэ байтарнь, хэрбээ ши ерээгүй һаа гү, али хүйтэн хүлзы байшоо һаа, тэрэ хүнэй урмынь таһаруулдаг байхаш. «Нэгэтэ манайда агитатор ерээд, арадай судьяда кандидадые дуулаа гүш гэжэ һураба. Үшөө дуулаагүй байнаб гэхэдэм, нэрынь хэлэжэ үгөө. Иигээд хилын саанахи һонинииие дуулаха гэһэм, газетэ уншаха юм гүбэ гээд арилшоо һэн» гэжэ Цакир тосхондо һуудаг пенсионер Щербакова урмаа таһаран хөөрэнэ.

— Манайда һайн лекцишье болодоггүй, агитаторааш үнинэй харагшагүйбди, —гэжэ Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад гэмэрэлдэнэ.

— Агитколлектив манайда бии аад, зарим агитаторнууднай үшөө хүдэлнэгүй,—гэжэ Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Бадмадашиев ута гэгшын список харуулдаг.

— Агитаторые үнинэй харанагүйбди. Агитаторнуудай зариманиинь хүдэлнэгүй, —гэһэн хөөрэлдөөн колхоз, предприяти дээгүүр байд-байд гээд лэ гарадаг. КПСС-эй обкомой VIII пленум иимэ ушар тушаа игэжэ дэмы бэшээгүй: «Олон партийна организацинуудта олониитын-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри КПСС-эй XX съездын эрилтэдэ харюусанагүй. Лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн үсөөнөөр, ажалшадай эрилтэтэй, предприяти, колхоз, эмхи зургаанай үмэнэ байһан зорилготой бата холбоогүйгөөр хэгдэнэ. Наука болон түрүү дүршэлэй туйлалта һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ».

Энэ — агитаторнуудай, агитколлективүүдэй хүдэлмэриин ёһото сэгнэлтэ болоно.

Мүнөө предприяти, колхоз бүхэн ехэ зорилго дүүргэжэ байна. Хүдэлмэришэд, колхознигууд 1958 ониие угтуулан шэнэ уялгануудые абана. Илангаа шахардуу үедэ хүдөөгэй ажалшад оробо — малай түл абалга эхилээ. Энэ кампани хэрээр үнгэргэгдэнэб, хэр олон тугал, хурьга, норшоонхо абтанаб,—энээнһээ мал ажалые хүгжөөлгын амжалта дулдыдаха. Үбэлэй саг—һү ехээр һаахын түлөө тэмсэлдэ харюусалгатай үе. Үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һааха гэһэн уряагаар һаалишад хүдэлжэ, бүхы арга хүсэеэ гарганад. Үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалха, садатарынь һайса эдеэлүүлжэ, бэлшээхэеэ болихо гээшэ ехэ удхатай. Иигээд байхада агитаторай урда хэхэ юумэнь элирээд гаража ерэнэ: түрүү һаалишад, хонишод, хурьгашадай дүй дүршэлые согсолон хөөрэхэ, артель, колхозойнгоо зорилгые ходо һануулжа, дутуу дунданuудаа элирүүлэн хэлэжэ, партийна организаци, правлени бүхэндөө туһалха, малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэлсэхэ хэрэгтэй болоно. Агитаторай гартань СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга, коммунистическэ, хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй Зүблөөнүүдэй Деклараци, эб найрамдалай Манифест бии. Эдэ шухала документнүүдые хөөрэлдөө хэхэдээ хэрэглэжэ, ажалшадые элсүүлэн, тэдэнэй ажалай ба политическэ эдэбхи зориг үргэхэ гээшэ агитаторай хүндэтэй зорилго мүн.

Агитаторта баһа туһалалсаха хэрэгтэй. Энэ туһаламжые КПСС-эй горкомууд, райкомууд, эхин партийна организацинууд үзүүлхэ ёһотой. «Агитколлективүүдэй составые шангалан һайжаруулха, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, хүдөө, хотын интеллигенциин дундаһаа бэлэдхэл һайнтай хүнүүдые шэлэжэ агитаторнуудаар хүдэлгэхэ, тэдээндэ һайса туһалха, хүдэлмэриинь шалгаха, семинар, заабари саг соонь хэжэ байха хэрэгтэй» гэжэ КПСС-эй обкомой пленум зааһан байна.

Энээниие заабол дүүргэхэ шухала. Мүн баһа агитаторнууд бидэндэ туһалалсаха ёһотой юм гээд, миин һуужа лажа болохоб. Юумэ мэдэхэ, үзэхэ гэхэдэш, туһаламжа үгтэдэггүй һаань, өөрөө эрилтэ табилсаха уялгатай байһанаа мартахагүй байна.

Агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулха, ажалшадые коммунистическэ үзэлөөр хүмүүжүүлхэ гээшэ—саг үргэлжын хэрэг.

Агитатор! Шамайе ажалшад ходо хүлеэжэ байна. Ажалшадай эрилтые хангаха, олониитын дунда ойлгууламжын-политическэ хүдэлмэриин удха шанарые дээшэлүүлжэ, тодорхой, хүсэтэй болгохо гээшэ шинии уялга, партийна организаци бүхэнэй зорилго.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрогшо хэмэл одонуудай ябадал тухай

Декабриин 18-най үглөөнэй 6 часта хоёрдохи хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе 630 дахин тойроо. Мүн энэ туршада түрүүшын хэмэл одон 1130 дахин дэлхэйе тойроһон байгаа. Хойто широтагай 0 болон 30 градусай хоорондо наранай гарахын урда тээ, мүн 5 болон 22 градусай хоорондо наранай ороһоной һүүлээр, үүлэгүй сэлмэг байгаа һаань, хоёрдохи хэмэл одые миин нюдөөр хаража болохо.

(ТАСС).

1957 оной январьһаа ноябрь һара хүрэтэр харьяата колхозуудтань үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1350 литрһээ дээшэ һү һаагдаһан МТС-үүд

МТС-үүд	Һаагдаһан һүн: Үнеэн бүриһөө (литрээр)	Һаагдаһан һүн: Эдлүүриин газарай 100 га бүридэ (центн.)
Итанцын	1637	81,0
Сүхын	1507	26,6
Ехэ-Кударын	1485	44,7
Погранична	1482	28,8
Иволгын	1478	53,9
Тарбагатайн	1475	41,8
Ехэ-Куналейн	1441	55,1
Охин-Булагай	1430	26,8
Жэрэмэй	1372	33,2
Сэлэнгын	1366	23,6

1957 оной январьһаа ноябрь һара хүрэтэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1500 литрһээ дээшэ һү һааһан колхозууд

Аймагууд	Колхозууд	Түрүүлэгшынь нэрэ, обог	Һаагдаһан һүн: Үнеэн бүриһөө (литрээр)	Һаагдаһан һүн: Эдлүүриин газарай 100 га бүридэ (центн.)
Тарбагатайн	Калининай нэр.	Болонев И. М.	2089	86,6
Прибайкальска	Лазогой нэр.	Белоусов Л. С.	2045	118,0
Заиграйн	«Красный опытник»	Казазаев Д. Г.	2001	82,4
Иволгын	«Авангард»	Бурков С. Н.	1893	85,7
Кударын	««Путь Октября»	Кривогорницын И. Б.	1853	68,0
Сэлэнгын	«Путь Ильича»	Минаев Г. В.	1839	37,5
Кударын	«Путь к коммунизму»	Кривогорницын С. В.	1761	46,0
Прибайкальска	«Путь Ленина»	Воронов В. П.	1737	85.0
Бичурын	Сталинай нэр.	Попов Г. Е.	1732	39,4
Бичурын	Ленинэй нэр.	Рузанов Г. Ф.	1724	21,4
Иволгын	«3-я пятилетка»	Горбунов П. А.	1719	53,1
Иволгын	Лазогой нэр.	Круглов М. Д.	1717	65,1
Иволгын	«8-е Марта»	Мищенко М. Ф.	1710	104,0
Прибайкальска	Чкаловай нэр.	Лисин И. Г.	1707	92,0
Бичурын	Люговскиин нэр.	Бутаков С. Д.	1596	39,4
Хориин	Карл Марксын нэр.	Баянов А. Б.	1596	23,5
Прибайкальска	«Заветы Ильича»	Вильмов М. Н.	1591	84,0
Прибайкальска	«Путь Коммунизма»	Агафонов П. В.	1582	94
Сэлэнгын	Карл Марксын	Ванкеев Ж. Б.	1582	43,5
Сэлэнгын	XVIII партсъездын	Батышев И. П.	1573	43,4
Бичурын	Ждановай нэр.	Бадмаев С. Г.	1572	—
Тарбагатайн	«Красный боец»	Хрулев И. К.	1563	39,8
Яруунын	«Улаан-Ярууна»	Цыдыпов Б. Ц.	1563	23,0
Кяхтын	Калининай	Цыкало А. Я.	1547	35,9
Сэлэнгын	XX партсъездын	Цыдыпов С. Д.	1554	19,3
Сэлэнгын	Тельманэй	Очиров Д. Д.	1532	33,8
Яруунын	Кировэй	Козлов С. Л.	1528	58,2
Мухаршэбэрэй	«Путь Ленина»	Иванов Г. И.	1519	26,6
Иволгын	XVII партсъездын	Каленых В. П.	1514	81,4
Хэжэнгын	Ленинэй	Ткаченко П. М.	1509	31,6

1957 оной январьһаа ноябрь һара хүрэтэр үнеэн бүриһөө 1600 килограммһаа дээшэ һү һааһан совхозууд

Совхозууд	Һаагдаһан һүн: Үнеэн бүриһөө (литрээр)	Һаагдаһан һүн: Эдлүүриин газарай 100 га бүридэ (центнерээр)
Забайкальска	2107	124,2
Бичурын	1806	28,4
Кяхтын	1789	23,0
Борьёогой	1610	6,0

1957 оной январьһаа ноябрь һара хүрэтэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 литрһээ дээшэ һү һааһан һүнэй-товарна фермын һаалишад

Нэрэ, обог	Аймагууд	Колхозууд	Үнеэн бүриһөө һаагдаһаниинь (литрээр)
Рютина Т. И.	Мухаршэбэрэй	«Дружба»	2773
Петрова Л. А.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2538
Николаев А. Г.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2504
Эрдынеева Д. Б.	Кударын	Ждановай нэр.	2468
Казазаева Е. М.	Тарбагатайн	Калининай нэр.	2456
Вязьмина В. И.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2432
Афанасьева М. С.	Кударын	«Путь Октября»	2427
Дармаева Д. Д.	Сэлэнгын	Карл Марксын нэр.	2417
Викторова В. К.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2395
Емельянова А. И.	Тарбагатайн	Калининай нэр.	2376
Тырина А. П.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2357
Базарова Д.	Яруунын	«Улаан-Ярууна»	2354
Доржиева Ц. Х.	Яруунын	«Улаан-Ярууна».	2336
Самбаева С. Д.	Бичурын	Ждановай нэр.	2325
Юдаева М. А.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2316
Минибаева С.	Заиграйн	«Красный опытник»	2309
Загузина Л. Г.	Иволгын	Лазогой нэр.	2308
Чумакова М. В.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2305
Мергинева Е. Е.	Иволгын	«Авангард»	2291
Хайдукова К. М.	Зэдын	«Октябрь»	2251
Михайлова Е. С.	Заиграйн	«Красный опытник»	2245
Игумнова Н. И.	Кударын	«Путь к коммунизму»	2241
Санжижапова Д.	Сэлэнгын	Энгельсын нэр.	2234
Васильева З. Г.	Заиграйн	«Красный опытник»	2219
Чулкова О. Я.	Заиграйн	«Красный опытник»	2204
Власова А. М.	Тарбагатайн	Калининай нэр.	2202
Цыбикова Д. С.	Зэдын	Доржо Банзаровай нэр.	2196
Зайцева С.	Тарбагатайн	Калининай нэр.	2192
Курдюкова А. В.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2178
Батуева Л. Х.	Сэлэнгын	Карл Марксын нэр.	2172
Каленых А. А.	Иволгын	«Авангард»	2167
Казазаева А. П.	Тарбагатайн	Калининай нэр.	2164
Грешилова Е. В.	Яруунын	«Знамя»	2159
Токмакова Л. И.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2153
Буянтуева Д.	Кяхтын	Калининай нэр.	2141
Инкина А. П.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2133
Степанова Л. А.	Тарбагатайн	Калининай нэр.	2132
Дампилова Ц. Х.	Сэлэнгын	Энгельсын нэр.	2132
Цыренова Ц.	Яруунын	«Улаан-Ярууна»	2123
Бальжинимаева В.	Хэжэнгын	«Эрдэм»	2121
Доржиева Д.	Хориин	«Улаан-Одон»	2103
Баташева Е. П.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2107
Яковлева Е. З.	Кударын	«Путь Октября»	2106
Бобарикина К. А.	Кударын	«Путь к коммунизму»	2101
Аюшеева М.	Сэлэнгын	Энгельсын нэр.	2099
Кравцова Е. У.	Тарбагатайн	«Рассвет»	2094
Лубсанова Х.	Зэдын	Доржо Банзаровай нэр.	2093
Медведева Е. М.	Ториин	Свердловой нэр.	2091
Чебунина М.	Сэлэнгын	«Путь Ильича»	2086
Юн-Тянь В. Ф.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2079
Голикова А. В.	Бичурын	Ленинэй нэр.	2077
Батышева В. П.	Иволгын	«Авангард»	2071
Серебренникова К. С.	Кударын	«40 лет Октября»	2070
Кузнецова А. Ф.	Мухаршэбэрэй	«Гигант»	2070
Кузнецова М. И.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2064
Боженова З. Е.	Бичурын	Сталинай нэр.	2064
Короткова В. Д.	Кударын	«Путь Октября»	2061
Васильева М. И.	Бичурын	Ленинэй	2058
Мельникова Е. В.	Заиграйн	«Красный опытник»	2049
Гомбоева Т.	Сэлэнгын	Энгельсын нэр.	2042
Дьячкова А. И.	Мухаршэбэрэй	«Путь Ленина»	2041
Данзанова П.	Сэлэнгын	XX партсъездын	2040
Дылыкова О. Б.	Кударын	Ждановай нэр.	2039
Балданова Ц.	Яруунын	«Улаан-Ярууна»	2028
Думнова А.	Сэлэнгын	«Путь Ильича»	2020
Власова Е. П.	Тарбагатайн	Калининай нэр.	2018
Попкова М. И.	Иволгын	«3-я пятилетка»	2012
Гвозденская Ф.	Кабанскын	«Рассвет»	2012
Цоктоева Н.	Сэлэнгын	XX партсъездын	2011
Итыгилова Д. Ц.	Бичурын	Ждановай нэр.	2010
Пунсукова Е.	Яруунын	«Улаан-Ярууна»	2006
Кушнарева И. К.	Тарбагатайн	Ленинэй нэр.	2000
Викторова А. И.	Прибайкальска	Лазогой нэр.	2000

Энэ үе соо үнеэн бүриһөө 2700 литрһээ дээшэ һү һааһан үүлтэртэ фермын һаалишад

Нэрэ, обог	Колхозууд	Аймагууд	Үнеэн бүриһөө һаагдаһаниинь (литрээр)
Лубсанова Б.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	4290
Жалсанова П.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	4119
Амоголонова Д. Н.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	3776
Цырендоржиева Д.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	3612
Данзанова З.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	3511
Буянтуева Б.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	3482
Цыбденов Б.	XX партсъездын	Сэлэнгын	3263
Аюшеева А.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	3234
Данзанова	Сталинай нэр.	Сэлэнгын	3152
Дансарунова О.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	2992
Митупова Д. Х.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	2972
Нимаева Д. Ш.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	2955
Аюшеева В.	Тельманэй нэр.	Сэлэнгын	2870
Батуева Ц. Д.	Карл Марксын нэр.	Сэлэнгын	2803
Бадмаева Д.	Сталинай нэр.	Сэлэнгын	2735

1957 оной январьһаа ноябрь һара хүрэтэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 литрһээ дээшэ һү һааһан совхозууд болон һуралсалай ажахынуудай һаалишад

Нэрэ, обог	Совхозууд болон һуралсалай ажахынууд	Үнеэн бүриһөө һаагдаһаниинь (литрээр)
Усова А. В.	Б. М. Зооветинститудай	5176
Хлебникова А. Д.	Б. М. Зооветинститудай	5008
Максимова В. Д.	Б. М. Зооветинститудай	4957
Петрова А. Е.	Б. М. Зооветинститудай	4936
Зимирева В. И.	Б. М. Зооветинститудай	4902
Ахминеева А. К.	Б. М. Зооветинститудай	4844
Кожевникова З. Н.	Б. М. Зооветинститудай	4591
Буянтуева Б. Х.	Сэлэнгын совхоз	2599
Гармаева Д. Г.	Бичурын совхоз	2488
Дашицыренова М.	Яруунын совхоз	2424
Голубчак О.	Яруунын совхоз	2386
Доржиева Д. Д.	Бичурын совхоз	2237
Беломестных А. П.	Бичурын совхоз	2216
Цыдыпов Н.	Яруунын совхоз	2177
Очирова Д. О.	Бичурын совхоз	2176
Дондукова Д. Д.	Бичурын совхоз	2169
Кузнецова Н.	Яруунын совхоз	2161
Баторова Н. Б.	Бичурын совхоз	2115
Дагбаева Б. Д.	Бичурын совхоз	2104
Дамбаев В.	Сэлэнгын совхоз	2069
Мякотина А.	Бичурын совхоз	2061
Дугаров Ж.	Бичурын совхоз	2053
Дашиева Х. Д.	Бичурын совхоз	2038
Найданова Ц.	Сэлэнгын совхоз	2025
Цынгуева Б.	Яруунын совхоз	2012
Чимитова Я.	Яруунын совхоз	2011
Шапхоева Е.	Яруунын совхоз	2009
Гуржапова Я.	Сэлэнгын совхоз	2007
Очирова О.	Бичурын совхоз	2004

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

АЙМАГУУДАЙ ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААНУУДҺАА

ЗЭДЭ

Петропавловка тосхондо партийна эдэбхитэдэй суглаан һаяхан болоно, коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнүүдэй дүн зүбшэн хэлсэбэ. Эндэ КПСС-эй Зэдын айкомой секретарь нүхэр **Ц. Б. Улымжиев** элидхэл хээ.

Деклараци, эб найрамдалай Манифестын түүхэтэ удхашанар тухай элидхэлшэ тодорхойгоор тогтоо. Мүн эдэ документнүүдые арад зондо тайлбарилан ойлгуулха талаар аймагай партийна организациин урда табигдажа байһан зорилгонууд тухай хэлэбэ.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд Деклараци болон Манифестые нэгэн һаналаар һайшааха зуураа, эб найрамдалай, демократиин, социализмын агуу ехэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха байһан тухайгаа хөөрэбэд.

Хамагһаа түрүүлэн үгэ хэлэһэн нүхэр **Маслов** Деклараци, Манифест хадаа эб найрамдалай, демократиин болон социализмын түлөө, ерээдүйн гэрэлтэ һайхан байдалай түлөө бүхы дэлхэйн арадуудай тэмсэхэ тэмсэлэй программа мүн гэжэ тэмдэглээ.

— Идеологическа хүдэлмэри манай эндэ үшөөл һула байна. Тэрэниие һайжаруулха тухайда эндэ хэлсэхэ ёһотойбди, — гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Жапов** хэлэбэ. Тиихэ зуураа, эдэ документнүүдэй удхашанарые үргэнөөр тайлбарилха болонобди.

— Деклараци, эб найрамдалай Манифесттэй танилсаһан манай артелиин колхознигууд 1958 ондо малай тоо толгойе улам олошоруулхаар, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхээр зоригжобо,— гээд Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Баиров** мэдүүлбэ.

«Октябрь» колхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Хайдуков** үгэ хэлэхэдээ, колхозоймнай тэшүүд ерэхэ жэлдэ ороохото культурануудай гектар бүриһөө дунда зэргээр 11 центнер ургаса абаха, һү һаалгые 600 мянган литртэ хүргэхэ, хонин бүриһөө 3,150 грамм нооһо хайшалха, хонидойнгоо тооё 25 процентээр олошоруулха,— гэжэ шиидэнхэй,— гэбэ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд бултадаа эдэ түүхэтэ документнүүдые халуунаар һайшаан дэмжэбэ.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан Деклараци, Манифестые һайшааһан шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаа.

ТҮНХЭН

«Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Зүблөөнүүдэй дүнгүүд тухай» асуудалаар КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Б. Ф. Зонхоевой** хэһэн элидхэлые Түнхэнэй аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан һаяхан зүбшэн хэлсэбэ.

Зүблөөнүүд дээрэ баталан абаһан Декларациие, эб найрамдалай Манифестые **тайлбарилан** ойлгуулха талаар партийна организацинуудай зорилго, мүн идеологическа хүдэлмэриие һайжаруулха, марксизм-ленинизмын үзэл сурталаар аймагайнгаа ажалшадые хүмүүжүүлхэ, ажахынгаа бүхы һалбаринуудые хүгжөөхэ тухай нүхэр **Зонхоев** хэлээ.

Хэрэнэй МТС-эй партийна организациин секретарь нүхэр **Цыдеев** үгэ абаба.

— Манай МТС-эй механизаторнууд Деклараци, эб найрамдалай Манифестые угаа ехэ политическэ ба ажалай дэбжэлтэтэйгээр уттаа. Мүнөө механизаторнууднай эдэ документнүүдтэй танилсаад, гүнзэгыгөөр шудалжа эхилэнхэй. Түүхэтэ документнүүдтэ харюу болгон МТС-эймнай хүдэлмэришэн бүхэн шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, тэдэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байнхай.

— Деклараци, эб найрамдалай Манифестые манай колхозой гэшүүд ехэ баяр баясхалантайгаар угтажа, тэдэниие бүрин һайшааба. Колхозой түрүү һаалишад Цыренова, Донитова болон бусад эдэ документнүүдтэй танилсаад байхадаа, үбэлэй һаранuудта үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һааха гэһэн уялганууды абаа. «Агитаторнууд Хараев, Аюшеев, Цыбиков гэгшэд Декларацитай, Манифесттэй колхозойнгоо гэшүүдые танилсуулжа эхилэнхэй. Энээнһээ гадна, партийна гэгээрэлэй һуралсалай кружокуудта һуралсагшад Зүблөөнүүдэй дүнгүүдые, тэдэнэй баталан абаһан документнүүдые шудалжа байна,—гэжэ «Искра» колхозой агроном нүхэр **Сотников** хэлээ.

Арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр **Халтагаров** болон бусад хамтадаа арбаад хүн эндэ үгэ хэлэһэн байна.

КУДАРА

Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэжэ байһан хүсэнүүдые саашаданъ нягтаар жагсааха хэрэгтэ эдэ Зүблөөнүүдэй, тэндэ абтаһан түүхэтэ документнүүд— Деклараци болон эб найрамдалай Манифестын угаа ехэ удхашанартай байһан тухай аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр **Федоров** элидхэл хэбэ. Элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд аймагай ажалшадта эдэ документнүүдые гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулха, идеологическа хүдэлмэри улам һайжаруулха тухай тогтоһон, мүн мал болон таряан ажалай продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохын түлөө социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала гэжэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Эдэ түүхэтэ документнүүд манай артелиин гэшүүдэй дунда ажалай болон политическэ шэнэ дэбжэлтэ бадаруулба. Тиин манай колхознигууд 1958 ондо юу хэхэ байһан тухайгаа тодорхойлон зүбшөө. Һаядаа ажалнай бүри урагшатайгаар ябажа байна. Һаалишаднай һү ехээр һаадаг болоо. Мүнөө поли дээрэ 100 гаран тонно наг шэбхэ гаргагдаа гэжэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Тулухеев** хэлэбэ.

Деклараци болон Манифестые колхознигуудтаа үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулжа, шудалжа байһан тухайгаа Ленинэй нэрэмжэтэ артелиин партийна эхин организациин секретарь нүхэр **Очиров** тогтожо хэлэһэн байна.

КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Ключеров**, аймагай газетын редактор нүхэр **Громова** мүн лэ үгэ хэлээ.

Зүблөөнүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүдые һайшааһан тогтоол суглаан нэгэн дуугаар баталан абаһан байна.

СЭЛЭНГЭ

Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөнүүдэй дүнгүүдые Сэлэнгын МТС-эй коммунистнууд һаяхан зүбшэн хэлсээ.

Тус асуудалаар парторганизациингаа секретарь нүхэр Агильдинэй элидхэлые шагнаһанайнгаа һүүлээр, нүхэд **Ангаров, Эрдынеев, Покацкий, Ганзин** болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

Тэдэнэр Деклараци болон эб найрамдалай Манифестые нэгэн дуугаар һайшааха зуураа, хүдөө ажахын продуктнуудые улам ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэлээ улам шангадхажа, эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхабди гэжэ нэгэн һаналтайгаар мэдүүлээ.

Түрэл орон доторнай

Һурагшадай түрүүшын байшан

Һургуулида хэшээлнүүд дүүрэбэ. Гэртээ харихада болохо. Теэд «Һурагшадай байшан» гэжэ гаршагтай дабхар гэр руу тэдэнэр ошоно.

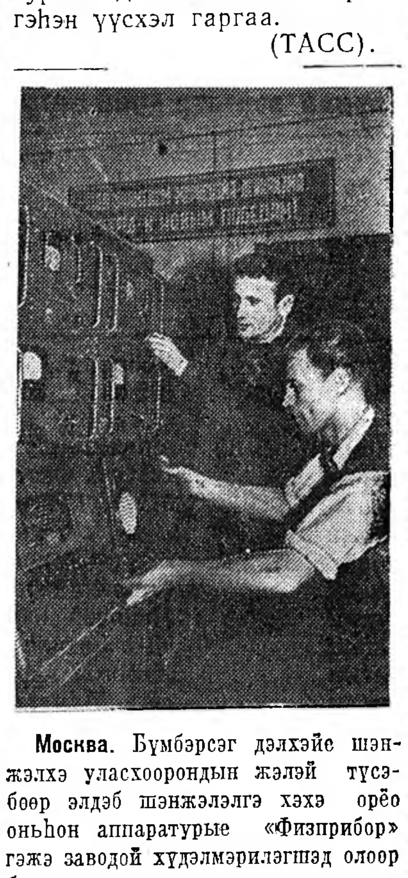
...Сэсэрлиг тээшэ хараһан сонхонуудтай уужам һаруул таһалганууд. Үхибүүд столой саана һуужа тон анхаралтайгаар хүдэлмэрилнэ. Хон жэн. Гансал һурагшадай уншажа байһан номуудайнгаа хуудаһа һэхэхэнь дуулдана. Эдэ һурагшад гэрэйнгээ даалгабари дүүргэжэ байна гээшэ: бодолго бодоно, зохёол бэшэнэ, карта шэнжэлнэ.

Теэд юун бэ, эдэ һурагшад хэшээлэй дүүрэмсээр дахин номоо үзэжэ эхилээ гээшэ гү? Үгы даа, тэдэнэр эхин түрүүн эдеэлнэ. Энэ гэр соо тэдээнэй эдеэлхэ столово, мүн библиотекэ спортивна зал, амаралтын гэр, үшөө тир бии юм.

Иимэ юумэн мүнөө бодото дээрэ үшөө үгы. Гэбэшье, манай орон дотор эгээ түрүүшын, һурагшадай байшан һаяхан баригдаа. Тэрэнэй адресынь: Москва, Ново-Московско үйлсэ, 10. Мүнөө байшангай досоохи шэмэглэлынь дүүргэгдэжэ байна. Шэнэ жэлэй урда тээ энэ гэр соо ёлко табигдажа, дүтын һургуулинуудай һурагшад эндэ суглараха юм.

Ниислэл хотымнай Щербаковско районой арадай һуралсалай хүдэлмэрилэгшэд һурагшадай байшан бариха гэһэн үүсхэл гаргаа.

(ТАСС).

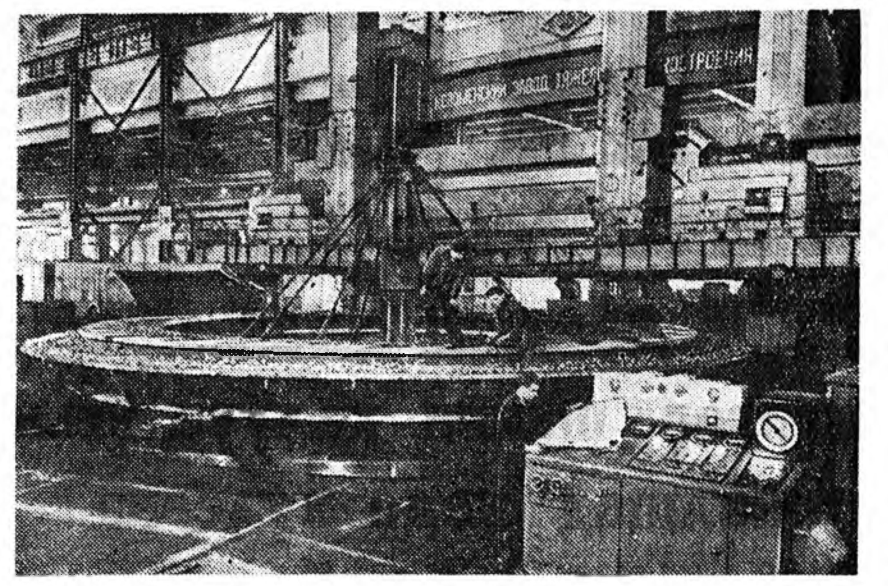

Москва. Бүмбэрсэг дэлхэйе шэнжэлхэ уласхоорондын жэлэй түсэбөөр элдэб шэнжэлэлгэ хэхэ орёо оньһон аппаратурые «Физприбор» гэжэ заводой хүдэлмэрилэгшэд олоор бүтээгээ юм.

Замбуулинай элшэнүүдэй хүсыень тэмдэглэн абаха тусхай түхеэрэлгэ —нейтронно монитор заводой хабсаралгын цехтэ сутлуулагдаад, Хитадай Арадай Республикада эльгээгдэхээ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаргагшад О. Корнилов (зүүн гарһаа) болон К. Серафонтьев шэнэ түхеэрэлгын агрегадуудай нэгыень тааруулан тодхожо байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Украинска ССР. Днепр мүрэн дээрэ баригдажа байһан Кременчугска ГЭС-тэ хэрэглэгдэхэ түрүүшын гидротурбина Кировэй нэрэмжэтэ Харьковай турбинна заводто бүтээгдэжэ эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гидротурбинна цех соо. Кременчугска ГЭС-тэ хэрэглэгдэхэ түрүүшын гидротурбинын статорна мөөр дархалагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

МАЛШАД, ҺААЛИШАД! ҺҮ ЕХЭЭР ҺААХЫН ТУЛАДА ҺААМХАЙ БҮХЫ ҮНЕЭДЭЭ УЯАДА БАЙЛГАЖА, ТУС ТУСТАНЬ НОРМОТОЙГООР ЭДЕЭЛҮҮЛДЭГ, БҮЛЕЭН УҺААР УҺАЛДАГ БОЛОЁ!

Оролдохол хэрэгтэй

(Мухаршэбэрэй аймагай „Путь Ленина" колхозой ахалагша һаалишан, аймсоведэй депутат А. И. Дьячковагай хөөрөөнһөө)

Һаалишанаар 12 жэл хүдэлнэб. Энэ үе соо үнеэ һааха, үхэр малые харууһалха талаар нилээд дүршэлтэй болооб. Жэшээнь, үнеэдые нэгэ хэмдэ һаажа һургахадам, тэдэнэр һүеэ бэлээр табидаг болонхой. Һаахынгаа урда тээ үнеэнэйнгээ дэлэнгыень сэбэрхэн уһаар угаагаад, полотенцеэр аршаад, һүүлээрнь аалиханаар эльбэһээр, нидхэрһээр дадхуулан шобторжо эхилдэг байнаб. Мүн һүнэйнь дууһаха болоһон хойно дэлэнгынь дахяад эльбэжэ, аалиханаар нидхэржэ байгаад, һүүлшынь һүе дууһан шабхажа абадагби. Хэрбээ үнеэнэй дэлэнгые һайнаар нидхэржэ, хүсэд эбилгэжэ, һүень дууһан гаргажа шадаагүй һаа дэлэнгынь һэлхэрдэг, һүүлээрнь, бэртэдэг. Бэртэһэн дэлэнтэй үнеэнһээ һүн ехэ гарадаггүй.

Гадна һаалишадай үнеэдые һэлгэнгүй, хэдэн жэлэй туршада даалгахада һайн. Юуб гэхэдэ һаалишад үнеэдэйнгээ зан абариень мэдэжэ абадаг, ямар тэжээлдэ үлүүсэ дуратай байһыень мэдэдэг ха юм.

Үнеэдээ шадаал һаа рационой ёһоор эдеэлүүлхые оролдодог байнаб. Жэшээнь, «Зорько» үнеэм ехэ һүтэй, һаяшаг тугаллаад байхадаа сүүдхэдэ 37 литр хүрэтэр һү гарадаг. Тэрэ үедэнь иимэ рационоор эдеэлүүлдэг байнаб: сүүдхэдээ 7 килограмм һайхан үбһэн, 5,5 килограмм зелёнко, 6,5 килограмм концентрат, 12—15 килограмм силос, 10—12 килограмм хартаабха, 30 литр барда үгтэдэг байна.

Үнеэдээ эдеэлүүлжэ, һаажа, байраяа сэбэрлэжэ ябаха үедөө малаа ходо адаглажа, хаража ябадагби. Тиигээд ямар нэгэ үнеэнэй тэжээлдээ шалай гү, али һү багаар үгэдэг болоо һаань, ушар шалтагааниинь дары бэдэржэ олоод, яаралтай хэмжээ абаха шухала.

Колхозой правлени манай хүдэлмэридэ һаналаа ходо табижа байдаг. Энэ жэлдэ үнеэднай бултадаа уяада байдаг болоо. Тус тустаа байжа эдеэлхэ кормушкатай болонхой. Үбһэ тэжээлнай газаагаа хүү асарагданхай. Бидэ һара бүри ажалта үдэртөө авансаар мүнгэ абажа байдагбди.

Би энэ жэлэй 11 һара соо үнеэн бүриһөө 2041 литр һү һаажа абаһан байнаб.

СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада, Деклараци болон эб найрамдалай Манифестдэ харюу болгон ерэхэ жэлдэ манай фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һаахабди гэһэн уялга абаа. Тиихэдэ би үнеэн бүриһөө 2600 литр һү һааха уялга абаа һэм.

Тиигэжэ бидэ һү, тоһо, мяханай хүн бүхэндэ хүрэтэр Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ, Эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха байнабди.

М. Николаев бэшэжэ абаа.

Уялгань саарһан дээрэ үлэжэ байна

Сэлэнгын аймагай «Путь Ленина» колхозой түрүү малшад абаһан уялгануудаа саг болзор соонь дүүргэхын түлөө тэмсэжэ хүдэлмэридөө яһала һайн үрэ дүн туйлаа. Жэшээлхэдэ, түрүү һаалишад М. Чебунина, З. Федотова гэгшэд 11 һарын туршада тус тустаа үнеэн бүриһөө 2100—2000 литр һү һаагаад байна.

Гэбэшье, бүхыдөө энэ колхоз һү, мяха абаха түсэбөө, социалистическэ уялгаяа дүүргээгүй байһаар. Малай тоо толгой олошоруулха уялгань саарһан дээрэ үлэшоо.

Эдэ бүгэдын ушар шалтагааниинь юуб гэхэдэ, колхозой правлени мал ажалдаа анхарал багаар табина, малые зүбөөр бэлшээхэ, эдеэлүүлхэ хэрэгые мууса эмхидхэнэ. Мүнөөшье эндэ малайнгаа үбэлжэлгые бэлэдхэл муутай захалаад, үбһэ тэжээлээ хайша хэрэгээр гаргашална. Мүнөө хүрэтэр үнеэдтэ тэжээлэй рацион табигдаагүй, тэжээл буйлуулха хүдэлмэри эхилээдүй. Үнеэдтэ бүлеэн уһан уулгагданагүй.

Адуу малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө малшадай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһотоор эмхидхэгдэнэгүй, тэдэнэрэй культурна эрилтэнүүдые хангаха тушаа хүсэд оролдолго гаргагданагүй. Һаалишадай дунда зоотехническэ һуралсал үнгэргэгдэхэеэ болишоо.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, малшад өөһэдөө дутуу дундаяа ойрын сагта усадхажа, малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхын, тоо толгойень улам олошоруулхын түлөө оролдохо, хүдэлмэреэ шангадхаха ёһотой.

Т. Баймин.

Бүхэриг бэрхэ малшан

Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалиин үнеэдые адуулагша Кирилл Ильич Серебряков олон жэлдэ хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй, шадамар бэрхэ болоо. Зундаа үнеэдые үдэр, һүнигүй зүбөөр бэлшээхэһээ гадна, һүнэй гарасые хаража, һаалишадтай саг үргэлжэ зүбшэжэ, тэдэнэй дурадхалые хараадаа абажа, адуулгаяа эмхидхэдэг.

Энэ колхозой һаалишад мүнөө жэлэй үнгэрһэн үе соо үнеэн бүриһөө 1400 гаран литр һү һаагаа. Зарим түрүү һаалишад бүришье ехэ һү һааһан байна. Энээндэ адуулгашан Серебряковой оролдосотой ажалай аша үрэ ехэ.

Мүнөө энэ фермын үнеэд тобир тарган, үбэлжэлгын эхилхэһээ хойшо уяада байлгагдажа, тусхай рационоор эдеэлүүлэгдэнэ. Адуулгашан нүхэр Серебряков мүнөө үнеэдые эдеэлүүлхэ, уһалхадань һаалишадта туһална.

Н. Романов.

Үнеэн бүриһөө—хахад пүүд һү

Һая Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ажахын жэлэй 11 һарын дүнгүүдые хаража үзөөд, ерэхэ жэлэй шэнэ уялга абаба.

Колхозой түрүү һаалишад Д. С. Цыбикова, Ц. К. Галсанова 11 һара соо үнеэн бүриһөө 2090—2200 литр һү һааһан байна.

Түрүү һаалишад үбэлэй һарада үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ хахад пүүдһээ бага бэшээр һү һаадаг болоно байна.

Энэ амжалтаяа саашадаашье һуларуулхагүйбди гэжэ эдэнэр мэдүүлнэ.

К. Доржиев.

Арадай Румыниин алдарта хүнүүд

СОЛОТО ТОКАРЬ

Токарь Константин Василаке эрхим ажалаараа үнинэй суурханхай.

Василаке халаан соогоо хэдэн нормо дүүргэдэг, нүхэдөө ажалай шэнэ арга дүршэлдэ һургадаг юм гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

Энэ солото токариие «Гривица Рошие» гэдэг түмэр замай мастерской соо түрүүшынхеэ хараһан байнабди.

Нэгэ деталиие 45 минутын хугасаа дотор хэхэ түсэбтэй аад, миил 4,5 минута соо бүтээжэ, ехэ саг арьбална.

Василаке—уг удамаараа металлист хүн. Арбан гурбатайһаа станок дээрэ хүдэлмэрилжэ эхилһэн юм. Бүри зааханһаа хойшо токарь болохо дуратай, дүйтэй байжа, дээдэ зэргын разряд абаа һэн. Тиигэбэшье, хүдэлмэригүйдэжэ ехээр зобоһон, тулиһан байна.

—Хуушанай Румынида ходол хүдэлмэри бэдэржэ ябаха баатай болодог байба. Намайе «Нефтиин үйлэдбэринүүдээр тэнэдэг хүн» гэжэ нэрлэдэг бэлэй, — гээд токарь һанаа алдан дурдана.

Хэрбээ капиталистическэ богоолшолгоһоо Эхэ оронойнгоо сүлөөлэгдөөгүй һаа, Константин Василаке яаха байгааб даа? Хүдэлмэригүйдэлгэ тэрэниие бүримүһэн һалгажашье болохо һэн. Теэд, мүнөө Василаке Тырговиште городтохи машина бүтээлгын заводто хүдэлмэрилнэ. Ажалай бүтээсэ дары түргэн дээшэлүүлхэ шухала тухай Румыниин хүдэлмэришэнэй партиин уряае токарь-коммунист халуунаар дэмжэн абаһан байна. Тиигээд шэнээр хүдэлмэрилхэ гэжэ шиидээ юм. Василаке советскэ новаторнуудай дүй дүршэлые шудалан, һайтар бодожо үзөөд, олон һайн юумыень үйлэдбэридөө хэрэглэһэн байна. Тиигэжэ Василакын өөрынь арга дүршэл бии болоод, тэрэнэй гол зүйлынь—шэнэ зэмсэг, шэнэ технологи болоно.

Токарь иигэжэ хөөрэнэ:

Зурхэтэйгөөр ажаллажа, һайтар бодомжолжо, шэнэ арга боломжо олохо, станок болон зэмсэгтээ гамтайгаар хандаха гээшэ Василакын онсо шанар болоно.

Солото токарь өөрөө һурахатаяа хамта, нүхэдөө һургана. Өөрынгөө хүдэлдэг заводто олон шабинартай байхаһаа гадна, мүн ороной ехэ ехэ предприятинуудта ябажа, дүй дүршэлөө бусад хүдэлмэришэдтэй хубаалдадаг юм.

Парти, правительство Константин Василакын габьяае ехээр сэгнэжэ, тэрээндэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрээзэргэ олгоһон байна.

ХҮДӨӨГЭЙ ЭДЭБХИТЭ

Амэрешть де Жос гэдэг тосхон гоё һайхан сэсэрлиг соо оршодог. Энэ тосхондо амаралтын үдэр ерэһэн байгаабди. Тиигэбэшье тосхоной наһажаал хүнүүд бултадаа шахуу сугларaад, центральна талмай дээрэ хоёр дабхар гэр барижа байба.

Энэмнай хүдөөгэй культурын Байшан баригдажа байна гээшэ гэжэ бидэндэ тайлбарилаа. Параскива Василе түрүүтэй эхэнэр-эдэбхитэд тус барилгада тосхоной хүнүүдые хабаадуулһан байна. Тэндэ эрхим эмхидхэлшэ, хүдөөгэй таряашан эхэнэртэй танилсаһан байнабди.

Параскива Василе үгытэй бүлэ соо түрэһэн намтартай. Румыниие буржуази-помещигүүдэй зонхилжо байха сагта бага наһанһаа хойшо зоболон хохидол үзэһэн хүн юм. Хуушан Румыниин сүлөөлэгдэхэдэ, энэ захын тосхондошье шэнэ байдал мандаа. Арадай Демократическа Румыниин бусад олон таряашан эхэнэрнүүдтэл адли Параскива Василешье энэ шэнэ байдалые эдэбхитэйгээр байгуулалсажа оронхой. Тэрэ эхэнэр һургуулиин кружокто һуража, мэргэжэлтэй болоод, хүдөөгэй партийна организациин үгэһэн олон даалгабари һайнаар дүүргэдэг байгаа.

Хүдөөдэхи Арадай Соведэй дэргэдэ эхэнэрэй комиссиин тогтоогдоходо, Параскивае комиссиин түрүүлэгшээр һунгаһан юм. Арадай Соведэй туһаламжаар Василе эхэнэрнүүдэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эмхидхээ, клуб, үхибүүдэй хоёр сад нээгээ һэн.

Параскивагай нангин хүсэл бодол бэелжэ, тэрээниие хүдөөгэй коммунистнууд нэгэн дуугаар партида абаһан байгаа.

Коммунист эхэнэрнүүд Илие Диакону, Оке Вашле, Ион Бодой болон бусадтай хамта Параскива газар хамжажа элдүүрилхэ түрүүшын нэгэдэл эмхидхэһэн юм.

Уданшьегүй хүдөөгэй коммунистнууд Параскивае өөһэдынгөө делегат болгожо, районой партийна конференцидэ эльгээгээ бэлэй. Тэндэ партиин райкомой гэшүүн боложо һунгагдаһан байна. Мүнөө тосхонойнгоо эхэнэрнүүдэй дунда ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

—Эхэнэрэй комисси бүхы хэрэгтэмнай шухала түшэг тулгуури болоно,—гэжэ Арадай Соведэй түрүүлэгшэ хөөрэнэ.

Культурын байшангай барилгашье энэл комиссиин үүсхэлээр хэгдэжэ эхилһэн байгаа. Тэрэ байшангые бидэндэ харуулха зуураа, Параскива иигэжэ хөөрэбэ:

—Бүри һаяхан манай эндэ миил нэгэ хамтарал байһанаа, мүнөө гурба болоо. Хамтын ажалай ашагтай туһатайе хүнүүд һайса ойлгоо.

АРАДАЙ ЭРДЭМТЭ

Клужа городой захада гоё һайхан сэсэрлиг бии юм. Тэндэ оюун бэлиг ехэтэй румын биолог Рудольф Палочай ажаһуудаг, хүдэлмэрилдэг. Рудольф бүри үхибүүн байхадаа эрдэм наука шудалха, ургамалнуудай ажамидаралай нюусые мэдэхэ гэжэ ехээр оролдодог байгаа.

—Шэнэ ургамалнуудые бии болгожо һураха, овощь болон жэмэс элбэг болгохо, тиин арад зондоо туһалха гэжэ оролдоһон, бодоһон байгааб,—гээд Палочай хөөрэнэ.

Он жэлнүүд үнгэржэл байба. Оюун бэлигтэй биолог улам олон шэнэ туршалга хэдэг болоо. Тиигэжэ хэдэн янзын гоё һайхан сэсэгүүдые, үрэжэлтэ модод болон овощьнуудые ургуулһан байна. Гэбэшье, буржуазна эрдэмтэд энэ хүдэлмэриин ямаршье научна удхашанарые балартуулан, Палочайн туйлаһан амжалтануудые саг зуурын юумэн гэжэ тайлбарилдаг байгаа.

Зүгөөр, арад зоной засагаа абахада, энэ эрдэмтын хуби заяанда ехэ хубилалта болоо һэн. Арадай правительство Палочайн оюун бэлигые ехээр сэгнэжэ, тэрэнэй туршалгын хүдэлмэри үнэхөөрөө үргэнөөр эмхидхэхэ арга олгоо.

Рудольф Палочай 50 наһатайдаа дахин һуража, туршалга хэжэ ороһон юм. Элитэ ехэ мэргэжэлтэдэй туһаламжаар Рудольф мичуринска биологи шудалаа. Мүнөө теоретическэ эрдэмтэй болоод, Мичуринай һургаалаар хүтэлбэри хэжэ, ехэ амжалтануудые туйлана.

Мүнөө Палочайн ургуулдаг сэсэрлиг соонь үнгэ бүриин шэнэ жэмэсүүд, овощьнууд, сэсэгүүд, үрэжэлтэ модод бии.

Арадай энэ эрдэмтын хэһэн агуу ехэ хүдэлмэриин аша үрые гүрэнэй ба хамтын олон зуун ажахы, олон мянган ажалшад хэрэглэжэ байна. Клужда ургуулагдаһан үрэнүүд, жэмэсүүд, овощьнууд ороной бүхы захa хизаарнууд худар эльгээгдэнэ. Мүнөө айхабтар ехэ газартай, лабораторинуудтай научно-шэнжэлэлгын станци Клужада тогтоогдонхой. Станциин директор Рудольф Палочай Румыниин Арадай Республикын Наукануудай академиин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэн байгаад, олон эрдэмтэдые хүтэлбэрилжэ байна.

Биологиин талаар айхабтар ехэ хүдэлмэри хэһэнэйнгээ түлөө Гүрэнэй шанда хүртэһэн, Ажалай I шатын орденоор шагнагдаһан байна. Энэ жэлдэ Бистрицы городой ажалшад Рудольф Палочайе Национальна ехэ суглаанай депутат болгожо нэгэн дуугаар һунгаа.

Е. КИСЕЛЕВ.

г. Бухарест.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

…НАЙ МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ УЯЛГА

…бургалтайн механизаторнууд …тябриин 40 жэлэй ойе нэрэтэй …этэйгөөр угтахын тулада мү…сөөндэ оролсоод, үйлэдбэриин… түсэб дүүргэхын түлөө шар…йн тэмсэһэн байна. Тиин трак…рна хүдэлмэриин 1957 оной тү… үлүүлэн дүүргэгдэе. МТС-эй …рьяата колхозуудта тарянай га…ай гектар бүриһөө дунда зэр…р 11,5 центнер ургаса абтаа.

…«Заветы Ильича» колхозой поли…эрэ хүдэлдэг коммунист Д. Бад…евай хүтэлбэрилдэг тракторна …игада элдүүрилһэн газарайнгаа …тар бүриһөө 15 центнер, тиихэдэ …рим талмайн гектар бүхэнһөө … центнер таряа хуряажа абаа. …н Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой …ли дээрэ хүдэлдэг нүхэр Бальчу…вай даадаг комсомол-залуушуу…й тракторна бригада гектар бү…һөө 13 центнер ургаса абаа, …акторна хүдэлмэриин түсэб 119 …оцент дүүргэе.

…Арадай ажахые, соёл культурые …уулһан республикын выставкэдэ …най МТС, 7 тракторна бригада, …0 механизатор хабаадаа.

…Мүнөө МТС-эй механизаторнууд …эхэ жэлэй хабарай полевой хү…лмэридэ машина, техникээ бү…мүһэн бэлдэхын түлөө оролдо… байна. СССР-эй Верховно Со…дэй Хандалгада харюу болгон …най механизаторнууд трактор, …шинануудаа болзорһоонь урид …абарилжа дүүргэхэ уялга абаа. …58 оной январиин 1 болотор тү…бһөө гадуур 7 трактор заһажа …ргаха, февралиин 23 болотор бү…й тракторнуудаа, хүдөө ажахын …шинануудые заһажа дүүргэхээр …идэбэ. Механизаторнууд А. Д. …лецкий, В. Д. Селецкий, Ф. Д. …тров, И. П. Саликов, И. М. Фе…тов, А. И. Бальчугов болон бу…д заһабарилга дээрэ һайнаар хү…лнэ.

…1958 ондо харьяата колхозуудта …ооһо тарянай бүри һайн ургаса …ахын тулада манай механиза…рнууд бүхы хүсэ шадалаа зо…улна.

С. Ухинов. Ториин аймагай Бургалтайн МТС-эй партийна организациин секретарь.

Шэнэ тосхон

1952 он болотор Бараний мыс …жэ газараар гансал харгы зам …йдаг һэн. Твороговско сельсове…й (Кабанск) колхозууд нэгэдэ…э, Бараний мыс гэжэ нютагта …лхозой һуурин болгохо гэлсэһэн …йгаа. Тиин урдань, хооһон са…ан тала байһан газарта мүнөө …нэ тосхон тогтоод, олон гэр жэ…лдэн байдаг. Эндэхи колхозни…уд хамтын барилга хэхэтээ хам…, өөһэдтөө олон гэр бодхоогоо. …үнөө эндэ хоёр зуу гаран гэр бии …лонхой.

Мүн загаһа бариха зэр зэмсэг …даралха гэр, эдеэ хоолой зүйл …лон бусадые хадагалха складууд …ригданхай. Гадна, бани, автома…инануудай гараж, эхин шатын …ргуули, амбулатори, нарайлал…н гэр, клуб болон бусад олон ба…лга бодхоогдоо. Мүнөө энэ һуу…н зайн галтай болонхой, модод …үлгагданхай байдаг. Гурбан зуу…ад хүнэй һууритай 2 дабхар клуб …акоблогоор бариад, Октябриин … жэлэй урда тээ бэлэн болгоо …н.

Эндэхи Карл Марксын нэрэмжэ… колхозой гэшүүд загаһашад мү…ө жэлэйнгээ түсэб 107 процент …үргээд байна.

А. Бусурманов.

Һаадгүйгөөр модо шэрэнэбди

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ—модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь хоёр һара урид дүүргэхэ уялгаяа бэелүүлээ һэм. Тиигэжэ октябриин 29-һөө эхилжэ гарахаяа байгаа 1958 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байнаб. Тиихэ зуураа, СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгада харюу болгон, 1958 ондо жэл хахадай нормо дүүргэхэ социалистическэ шэнэ уялга абанхайб. «МАЗ-200» машинаар сүүдхээр ээлжээлэн Иван Емельяновтай хүдэлмэрилжэ, ойһоо Үдэ голой эрье хүрэтэр модо шэрэнэб.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан уялгаяа дүүргэхын тулада мүнөө бүхы хүсөөрөө оролдожо байнхайб. Хэнэйшье мэдэһээр оролдолгын хүсөөр лэ ажал бүтэдэг ха юм. Машинаяа ямаршье сагта һаадгүй һайнаар ябуулхын тулада техническэ харууһа зүбөөр хээд, тоһодоод ябадагби. Манай машина мүнөө 80 мянга гаран километр ябанхай. Сугтаа хүдэлмэрилдэг нүхэртээ машинаяа капитальна заһабарилгагүйгөөр 150 мянган километр ябуулхаар шиидэнхэйбди.

Модо ашаад ябахадаа машинаяа илангаяа нарилжа, һайнаар жолоодохые оролдодогби. Хэрбээ харгыгаа һайн мэдэжэ, хаража жолоодобол, машинадаа техническэ нормын ёһоор 13,5 кубометрһээ ехые, 16—17 кубометр ашахадашье болодог юм. Би мүнөө Дээдэ Наран гэжэ газарһаа Үдэ гол хүрэтэр 28 модон соо сүүдхэдэе таба дахин ябажа, 80—85 кубометр модо шэрэнэб.

Манай пунктда модые механизированнэ аргаар шье, мүн гарааршье ашадаг байна. Жэшээлхэдэ, электроавтокранаар хүдэлмэрилдэг крановщик нүхэр Базаров ехэ түргэн, 20—30 минута соо ашажа үгэдэг юм.

Тиихэдэ манай хүдэлмэридэ зарим һаад ушардаг. Юуб гэхэдэ, машинын резинэ (балон) ехэ хомор. Резинэһээ боложо, ганса бидэшье бэшэ, мүн пунктымнай, бүхыдөө леспромхозоймнай олон машина һаатадаг болонхой. Энээниие мэдэжэ байгаад «Забайкаллес» комбинат хэмжээ абанагүй.

Мүнөө манай Наранай модо бэлэдхэлэй пунктын модошод жэлэй түсэбһөө гадуур 16 мянган кубометр модо шэрэхэ уялга абанхай, тэрэнээ жэлэй дүүрэтэр бэелүүлхын түлөө оролдон ажаллажа байнаб. Тиимэһээ энэ уялгын амжалтатайгаар дүүрэхэ хэрэг маанадһаа, жолоошодой ажалһаа дулдыдалсаха болоно. Би эб найрамдалай Манифестые, Декларациие уншаад байхадаа улам һайнаар ажаллахын, амгалан ажалда өөрынгөө хубитые оруулхын түлөө бүри эршэтэйгээр хүдэлжэ байнаб.

Анатолий Усов. Хандагайн леспромхозой Наранай пунктын шофёр.

Мал һайнаар таргалуулна

Боом нютагай үргэн уужам тала дайдаар боро соохор, хара хүрин зүһэтэй хашараг буруунууд, бухиндан гүйлдэжэ, мүргэлдэжэ байба. Нэгэ гүлигэр тарган хаб шэнги бэетэй хашараг эдеэлжэ байтараа гэнтэ шобогор мохоохон эбэрээрээ хажуудхияа олёод, хатуу харюу абахадаа номогороод орхибо. Хашарагуудай саагуур хубхай шэлэ хүзүүн, бойног болоһон мантагар буханууд оршон тойрониие ойлгохошье дурагүй, хүсэ шадалдаа ехээр найдаһан янзатай, дүгдэг дүгдэг гэшхэлэлдэнэ.

—Малынь тарган байна даа, — гээд маанадай нэгэн дуугарба. — Тэд эзэниинь хаанаб, нэгэ тээнь байгаа ёһотой,—гээд, нэгэ нүхэрнай һарабшалан байжа хараашална.

Хагдалжа ябаһан һүрэг малай саанахана эмээл моритой хүнэй ябахань харагдаба. Бидэ тэрэ хүн тээшэ ошожо, танилсабабди.

— Би; Доржын Санжа гэдэг, «Эрдэм» совхозой малшан гээшэб даа,—гэжэ халзан сагаан толгойтой, хамар дороо үсөөхэн шүрбэгэр һахалтай, табяад шахуу наһанай хүн морин дээрэһээ бууба.

—Малтнай ямараар үбэлжэжэ байнаб?—гэхэдэмнай Санжа Доржиев даруугаар:—«Юрэдөө бидэ яһала хаһа саг соогоо үбэлжэлгэдэ бэлдээ һэмди. Хэрэгтэй үбһэ тэжээл газаагаа асаранхайбди. Хорёо хотомнай һайса заһабарилагданхай. Малнай шадал хүшэ һайнтай ондо орожо байна. Мүнөө эндэмнай саһан бага, бэлшээри һайн. Тиимэ туладань малаа заримдаа адуулнабди,— гэжэ хөөрэнэ.

Санжа Доржиев «Эрдэм» совхозой Боомой фермые эрхилэгшээр ажаллана. Мүн нүхэр Доржиев мүнөө нүхэртээ, хүбүүнтээ хоёр зуун толгой буруу харана. Малынь булта тобир тарган. Энэ дүршэлтэй малшан буруунуудаа хаһа саг соонь уһалдаг, хэбтэриинь һэлгэдэг байна.

— Малые тураан хороонгүй ондо оруулха гээшэ харюусалгатай, хүндэ хүшэршье хэрэг гээшэ. Тиимэһээ үбэлдөө бидэ улам һэрэмжэтэйгээр, һайнаар хүдэлдэг гээшэбди. Мүн үбһэ, минеральна тэжээл малдаа эдюулдэгбди. Шадал муутай малые тусгаар тордодог гээшэбди, —тэжэ Санжа үбгэн хөөрөөгөө дүүргэнэ. Ноябрь һара соо малайнгаа толгой бүриинь шэгнүүрые үдэртөө 960 грамм хүрэтэр нэмээгээ. Мүнөө жэл мал һайнаар таргалуулһанай түлөө Санжа үбгэжөөл 4 мянган түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаһан байна. Мүн Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн баярай үдэрөөр дашарамдуулан, КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой, аймгүйсэдкомой, мүн совхозой дирекциин, парторганизациин Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа юм.

Мүнөө СССР-эй Верховно Соведэй Хандалгатай, мүн эб найрамдалые бэхижүүлхэ түүхэтэ документнүүдтэй урмашан танилсаад, нүхэр Доржиев ажалдаа шэнэ амжалта туйлахаар зоригжонхой.

С. Ангабаев.

Алцагай гурбан ангуушан

Ой соо үе үе болоод лэ тоншуулай торшогонуулха абяан арюухан тунгалаг агаарта зэдэлнэ. Сагаан саһан малгайтай сагдуулхануудай саанаһаа сан бун болошоһон хара нохой һүүлээ шарбан, шамдуухан шэншэлһээр юунэйшьеб даа мүр мүшхэһэн хэбэртэй үнгэрнэ.

Гэнтэ нохойн һаб-һаб гэсэ хусаха хонгёо абяан суряаташаба. Уданшьегүй буу үргэлһэн хүдэр хүжэ, томо бэетэй үбгэжөөл гаража ерээд, нохой тээшээ түргэнөөр ошоно. Эзэнэйнгээ дүтэлхэдэ «байнал, байнал» гэһэн маяг үзүүлжэ, нюдөөрөө модон өөдэ харан-харан нохойнь хусана.

Ангууша үбгэн һаглатар нараһанай үдхэн һалаа дээрэ һууһан булгые харамсаараа буугаа шагаажа, шагаажа шабхыень буулгажархиба. Аншье алдагдангүй тудагдажа, ангуушанай урда алдалан унаба.

«Баян элдин дайдын баялигта баһа хүртэбэбди»—гэжэ баяртайгаар дуугараад, нохой тээшээ налархай илдамаар харахадань эзэнэйнгээ урда эрхэлэн байгаа һэн. Энэмнай Ториин аймагай Алцак нютагай 67 наһатай суута ангуушан Цыдып Цыренов гээшэ.

Нүхэр Цыреновые багаһаа хойшо ара тайгаар ябажа, ан гүрөөһэнэй абари зангые арбан хурган мэтэ мэдэдэг болонхой юм гэжэ нютагаархиниинь хэлсэдэг. Бүри арбаад наһатайдаа гүльбэ, занга тодхоод, гүйжэ, харайжа ябаһан гүрөөһэ шандата гэнэдүүлдэг һэн ха. Тэрэ гэһээр хэды олон мэхэтэ үнэгэ, шоно, бодон гахай, буга, тураг, баабгай, Баргажанай булга баряа гээшэб! Эдэ бүгэдые тооложо барагдашагүй.

Гансахан үнгэрһэн 1956—1957 оной сезондо 4000 түхэригэй ангай арһа гүрэндэ тушаажа, жэлэйнгээ түсэб 200 процент дүүргэһэн юм. Энэ ангуушан жэл бүри ан гүрөөһөөр баян Ара Хужар, Удалха хударагнахаяа тарадаг.

Мүнөө намар булгаша хэрмэшэ Хандажап Цыренов Аюши Гончиков хоёр нүхэдтэй сугтаа Удалхын хойто үбэрэй үдхэн тужада балгаанаар байрлаад, ангууряа эхилһэн юм.

Үдэшын 10—20 паглагар хэрмэнүүдые бэеэ тойруулан бүһэдөө сагсайтар хабшуулаад, олзотойхон отогтоо ерэхэдэнь нүхэдыншье мүн лэ омогтой үдэрэйнгөө һониие хөөрэлдэхэеэ хүлеэн байгша бэлэй.

Эдеэлжэ, тамхилжа садаад, энэ тэрэ ангуудай абари зан, үнинэй үльгэр түүхэ хөөрэлдэжэ орой болотор һуyһанайнгаа һүүлээр даха дабшаяа хэдэрээд, түүдэгтээ дала мүрөө шараад, эсэһэн сусаһан ангуушад бүхэ нойроор унтадаг. Үглөөгүүрынь үүр сүүрээр бодожо, үнэгэнэй харанхыгаар «хотошо», «бардануудаа» дахуулаад гурбан тээшээ һалан тараад агнадаг юм.

Һаядаа Алцагай гурбан ангуушад 300 хэрмэ, 20 булга барижа гүрэндөө тушааба.

Ангууша гурбан артелиингээ ажал хүдэлмэридэшье ябахадаа үльгэр жэшээ харуулжа, Алцак нютагтаа алдар сууда гараад айл зондоо магтуулдаг.

М. Цаганов.

Прасковья Лазаревна Казыкина Улан-Удын хилээмэнэй 2-дохи заводой түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн юм. Мүнөө нүхэр Казыкина лапшаа хэхэ зуураа, һара бүриингөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Л. Казыкина хүдэлмэрилжэ байна.

Л. Хайдуровай фото.

Газар уһалха тушаа анхархаар болоо

Хэды һайнаар утэгжүүлэгдэһэн байбашье, манай эндэхи газарые уһалаагүй һаа, өөдтэй ургаса абтахагүй. Хура бороон ехэнхидээ хэрэгтэй саг соогоо ородоггүй ха юм. Тиимэһээ газараа уһалхал хэрэгтэй.

Үбгэ эсэгэнэрэй малтажа үгэһэн 18 километр утатай уһалууриин һубаг Харганаадамнай байдаг. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүд болотор тэрэ һубагаар газар уһалагдадаг байгаа. Дайнай дүүрэһэн хойно һубагаа заһабарилжа, нэгэ хоёр жэлэй турша соо заа зуухан газар уһалаад, тэрэнээ орхижорхиһон юм. Сэхыень хэлэхэдэ, заһабарилгаһаа айгдаа, зүрхэлэгдөөгүй гээшэ аабза.

Уһалагдаһан газарһаа тад ондоо ургаса абагдагша һэн. 1947 ондо, тэрэ ган гасуур жэлдэ бригадирнууд Гармаев Цыретор, Чагдуров Цэдэбжаб гэгшэд туршалгын гуша гушан га газарһаа гектар бүриин 25-аад центнер шэниисэ ургуулжа шадаһан байгаа.

Теэд мүнөө МТС-эй хүсэтэ техникын байжа байтар Иволгын аймагай Кировэй колхозойхид юу бодожо һууна гээшэб? Эдэ машинануудые хэрэглээ һаа, хэды ехэ газар уһалжа боломоор ха юм. Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид жэл бүрил «уһалууриин һубаг заһаха» гээд лэ саарһа эрээлжэ байдаг. Зүгөөр, бүтээһэн юумэниинь харагдадаггүй.

Харганаатай уһалууриин системые һэльбэн һэргээхэ саг тулаа гэжэ һанагдана.

П. Банзаракцаев.

Тарянаиинь тоог дээрээ хэбтэһээр

Тосхоной зүүн захада түхеэрэгдэһэн тоог дээрэ ерэхэдэ ороoһо тарянай обоохойнууд саһа шоройдо дарагдажа, гектарһаа үлүү газарта таража хэбтэнэ. Тоогые һахигша эхэнэр ехэл хашарһан янзатайгаар хашхаржа ябаад, гахай, тахяануудые иишэ тиишэнь намнана. Теэд таряа талха эдижэ, амташаһан мал гаража үгэнэгүй, энэшье тэрэшье обоохой онгилжо ябажа гүйлдэнэд.

Иимэ байдалые Зэдын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоздо мүнөөшье ошоо һаа харахат. Энэ колхозой правлени, тоогые даагша нүхэр Глеб Хороших гэгшэ колхознигууд болон механизаторнуудай оролдожо ургуулһан ороoһо таряае түргэн сэбэрлэжэ, амбаар, складтаа хэхые оролдоногүй.

Тоог дээрэнь колхознигуудай ажалта үдэртэ хубаагдаха тарянһаа гадна 1300 центнер шэниисын, 170 центнер хара тарянай, 200 центнер ячмениин үрэһэн хэбтэнэ. Үрэһэнэй таряае сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ оройдоо 6—7 хүн ябана. Тиихэдэ үрэһэ сэбэрлэхэ «ОС-3» машинын эбдэрхэй дээрэһээ, ороoһо таряагаа зернопультаар хиидхээд лэ, амбаартаа хэжэ байнхай. Теэд нигэжэ сэбэрлэгдэһэн үрэһэниинь тарилгын шанарта хүрэхэгүй байшоо. Тиимэһээ амбаарта зөөһэн таряае дахин сэбэрлэхэ баатай болоно.

Саг үнгэржэл байна. Хэзээ тэдэнэр үрэһэнэйнгөө таряае тарилгын шанарта хүргэхэ юм гэжэ асуугдана.

Б. Гылыков.

Уншагшадай эрилтэ

Хэжэнгын аймагай центртэ ном наймаалдаг гансахан магазин бии юм. Тэндэ ороходо (наймаалагшань Нина Тафинцова) олон номой дунда бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн 2—3 ном лэ витринэдэ табигданхай байдаг.

Байгша оной турша соо Бурят-Монголой номой хэблэлэй бурядаар гаргаһан номуудһаа миил 8 ондоо нэрэтэй номууд Хэжэнгэдэ харагдаа. Тэдээн соо: «Эдир наһан», «Эсэгын хүбүүн», «Гуурһанай гурбан нюуса», Нэгэ акттай пьесэнүүд бии юм. Бэшэниинь оршуулагдаһан зохёолнууд.

Манай аймагта түрэлхи хэлэн дээрэ ном уншаха дуратан жэлһээ жэлдэ олошорно. Тэдэнэй зүгһөө хэдэн удаа табигдаһан эрилтэнүүдые ном наймаалагшад, илангаяа аймагай потребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд ойндоо хадуунагүй.

Гадна, Союзпечатиин киоскодо (наймаалагшань Николаева) газетэ, журналнуудые, зарим тэды ород номуудые дэлгээд һуудаг байбашье, бурят-монгол хэлэн дээрэ нэгэшье ном байдаггүй. Иимэ ушарһаа нютагай библиотекэнүүд, культурын хүдэлмэрилэгшэд болон һурагшад шэнэ номуудые саг соонь уншаха, уншагшадай дунда нэбтэрүүлхэ аргагүй болоно.

Б. Базарон.

Гээгдэлһээ гаража байна

Аймагай центртэ оршодог Калининай нэрэмжэтэ колхоз (Кудара) хэдэн жэлэй турша соо гээгдэжэ ябадаг һэн. Үнеэдһээ һүн багаар һаагдадаг байгаа. Мүнөө ажахыгаа өөдэнь татахын тула эндэ ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Энээнэй ашаар үбэлэй эхинһээ хойшо һү һаалга ехэ боложо байна. Жэшээнь, ноябрь һара соо үнеэн бүриһөө 134 килограмм һү һаагаа.

Колхозой правлени, партийна организаци һү ехээр һаахын тулада горьтой оролдолго гаргана, зохихо хэмжээ абана. Үнеэдээ бүлеэн уһаар уһална, һолоомоёо извёсткын сайдамаар дэбтээжэ үгэнэ, силос эдюулнэ. Һая ороһон түрүүлэгшэ нүхэр Тулухеев эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэнэ. Һү һаалгаар аймагай колхозуудай мүрысөөнэй ноябрь һарын дүнгөөр энэ колхоз түрүү һуури эзэлжэ, КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаа.

С. Таханов.

Фотографитай болохые хүсэнэбди

Нарһата (Сосново-Озерск) нютагнай олон хүн зонтой, ехэхэн һуурин газар юм. Эндэ аймагай олон эмхи зургаанууд, предприятинууд байдаг. Теэд, карточка буулгаха газар аймагай центртэ үгы юм гээ һаа, хүн хүсэд үнэншэхэшьегүй байжа болохо. Тиигэбэшье, бүхы Яруунын аймаг дотор фотографи үгы агша.

Элдэб документдэ хэрэгтэй карточка буулгуулха гээ һаа, нилээдгүй бэрхэтэй байдаг. Фотографи нээхэ тухай хэдэн жэлэй турша соо хооһон ярилдаан боложол байһаар. «Сталинец» гэжэ аймагай газетэшье энээн тухай оло дахин бэшэһэн байха. Аймгүйсэдкомой коммунальна ажахын таһаг, промкомбинат энээн тухай бодожо үзэдэггүй. ажалшадай эрилтэдэ дүлии балайгаар хандадаг зандаа.

В. Байбородин.

Улан-Удэ городой хүүгэдэй 7-дохи сад соо.

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионой каток дээрэ.

Шэнэ уялга абаа

Хэжэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессиин Хандалгые зүбшэн хэлсэбэ. 1957 ондо мяха, һү, орооһо, үндэгэ гүрэндэ тушааха, худалдаха түсэбые энэ колхоз болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Эндэхи колхознигууд 1958 ондо шэнэ амжалта туйлаха зорилгоор иимэ уялга абаа: эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 42,8 центнер һү абаха. Энэнь мүнөө жэлэйхиһээ нэгэ хахадаар ехэ болоно. Һү ехээр һаахын тулада үнеэдэй тоо 10 процентээр олон болгохо, үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха юм.

Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 16,2 центнер мяха абаха, тэрэ тоодо хахалагдадаг газарай 100 гектар бүридэ 12,6 центнер гахайн мяха абаха. Эды шэнээн мяха абахын тулада адуу малаа һайнаар шахаха юм. Илангаяа гахай олоор шахадаг болохо. 300—350 гахайн туд бүриинь 70 килограмм болотор шахаха, эбэртэ бодо малые 280—300 килограмм болотор таргалуулха гэжэ эдэнэр шиидээ.

Ерэхэ жэлдэ хонин һүрэгөө олон болгохо, энэ зорилгоор эмэ хонидой тоо 55 процент болотор олошоруулха юм. Иигээд байхадаа эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 195 килограмм нооһон абтаха, 89,6 хонин хүртэхэ болоно.

А. Аюржанаев.

Элдэб һонин

Студентнэрэй мүрысөөн. Эрхүүгэй университедэй бурят-монгол хэлэ, литературын отделениин, Бурят-Монголой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтай бурят-монгол хэлэ, литературын факультедэй волейболистнууд мүрысэбэ. Үни удаан тулалдаһанай һүүлээр 3:2 тоотойгоор манай волейболистнууд шүүгээ.

В. Цыренжапов.

Радиоузел баригдахань. Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой центр—Алла тосхондо 300 ватт хүсэтэй радиоузел 1958 ондо баригдахаар хараалагдаа. 50 шахуу километртэ радио-телеграфай утаһа шэжэм татагдаха юм.

Г. Бадмаев.

Экскурси хэбэ. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физико-математикын факультедэй 1-дэхи курсын студентнэр Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводто экскурсяар ошоһон байна. Тэдэнэр заводой олон цехүүдээр ябажа, хүдэлмэриинь һонирхон хараа.

А. Бадмаев.

Хаягдаһан түмэр суглуулна. Улан-Удэ городой 2-дохи һургуулиинхид хаягдаһан түмэр суглуулгаар нёдондо бүхэсоюзна 3-дахи шанда хүртэһэн байгаа. Мүнөө жэлдэшье тэдэнэр ехэ түмэр түдэгэ суглуулаа. Даабариин ёһоор 5 тонно хара түмэр суглуулхын орондо 7,5 тонно суглуулжа, 500 түхэригэй шанда хүртэбэ.

И. Марактаев.

Хүн зониие ехээр һонирхуулба. Хэжэнгын аймагай Культурын байшан соо «Бүмбэрсэг дэлхэйе шэнжэлхэ жэл», «Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрогшо хэмэл одонууд тухай» лекци уншагдаа. Энээниие хүн зон ехэтэ һонирхон шагнаба.

Д. Самбуев.

Өөһэдтөө гэр барина

Гэр байра барилтада мүнөө ехэ анхарал хандуулагдана. Өөртөө гэр барихадань ажалшадта гүрэмнай ехэ туһаламжа үзүүлнэ, олон жэлэй урьһаламжа үгэнэ гээшэ. Энээнэй ашаар Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо нүүжэ ерэһэн шэнэ гэшүүд гүрэнһөө мүнгэ абажа, өөһэдтөө гэр барижа байна. Мүнөө 10 айл гэр барижа оронхой.

Артелиин правлени гэр бариха хэрэгтэнь колхознигуудтаа туһалдаг, барилгын модо болон хэрэгсэл үгэдэг байна. Иигэжэ ганса энэ жэлэй туршада колхозой 6 айл шэнэ гэр барижа түбхинэһэн байна.

Д. Доржиев.

Азиин ба Африкын оронууд тухай выставкэ

Каирта болохоёо байгаа Азиин, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын конференцидэ зорюулагдаһан неделиие Кяхтын хизаар ороноо шэнжэлхэ музей һаяхан тэмдэглэбэ. Музейн нэгэ зал соо тусхай выставкэ эмхидхэгдээ.

Энэнь Хитадай, Монгол Арадай Республикын, Индиин, Индонезиин болон бусад оронуудай арадуудай байдалые харуулна. Эдэ оронуудай экономико, географи, политическэ байгууламжа харуулһан номууд эндэ табигданхай.

«Азиин ба Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын неделидэ» гэһэн выставкые Кяхтын олон ажалшад һонирхон хараба.

А. Китаев.

Уранһайханай кружогууд

Шэнэ жэлдэ зорюулагдажа, декабриин һүүл багта олзоборилгын артельнүүдэй уранһайханай самодеятельностиин харалга Улан-Удэдэмнай эмхидхэгдэхэнь. Энээндэ республикын юһэн артель хабаадаха байна. Иволгын аймагай «Кожевник» артелиин эдэбхитэд харалгада үнинэй бэлдэжэ захалаа. Нүхэр Городновой хүтэлбэрилдэг кружок һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ кружогойхид мүнөө жэл зургаан концерт табяа. Тэрэнэй программадань элдэб дуун, хугжэм, хатар оролсоно.

Кружогые хүтэлбэрилэгшэ Городнов, артелиин хүдэлмэрилэгшэд Валентина Алексеева, Борис Бузин, Леонид Лавов, комсомолой эхин организациин секретарь В. Бурлаков болон бусад кружогой хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Мүн 12 хүн элдэб хатар наадана.

Н. Романов.

ЗАИГРАЙН АЙМАГТА

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 90 МЯНГАН КУБОМЕТР МОДОН

Аймаг соохи 5 леспромхоз 11 һарынгаа даабариие амжалтатайгаар дүүргэɜ. Түсэбһөө гадуур 90 мянган кубометр модон бэлэдхэгдэжэ, шэрэгдэһэн байна. Тэрэнэй гурбанайнь нэгэ хубиие (30 мянган кубометр) Шулуутайн леспромхоз бэлэдхээ.

Эндэхи модошод жэлэй дүүрэтэр үшөө 125 мянган кубометр модо Эхэ орондоо үгэхэ гэһэн уялга абанхай.

ҺААЛИШАД ХҮРШЭ КОЛХОЗДОО АЙЛШАЛБА

«Красный опытник» колхозой хэдэн һаалишад «Улаан Эрхирэг» колхоздо айлшаар ерээд ошоо. Эндэхи һаалишадай ажалтайнь танилсаха зууроо, өөһэдөө ямар аргаар һү ехые һаадаг тухайдаа хөөрэжэ үгэбэ. «Красный опытник» колхозой Улаан тугта фермын эрхим һаалишан Ольга Чулкова 1958 оной туршада үнеэн бүриһөө 2700 литр һү һааха уялга абаад, «Улаан-Эрхирэг» колхозой һаалишан Очир-Жалма Нимаевае социалистическэ мүрысөөндэ уриба. Нүхэр Нимаева Ольга Чулковагай уряае хүлеэн абаха зуураа, үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һаахаб гэжэ мэдүүлһэн байна.

10,5 ТОННО ТҮЛИШЭ АЛМАА

Горхоной паровозно депогой ахалагша мастер Анатолий Ибрагимович Оглын хүтэлбэрилдэг локомотивай бригаданууд горьтой амжалта туйлана. Эдэ 20,5 тонно түлишэ, 2683 түхэриг мүнгэ III-дахи квартал соо алмаһан байгаа. Машинист Сергей Крицкий, Иван Колесников, машинистын туһалагша Николай Март, Евгений Потакуев, Александр Горбик, кочегар Александр Назаров гэгшэдэй һайнаар ажаллаһанай ашаар иимэ алмалта туйлагдаа.

С. Тюлюкин.

Дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба

Ниитынгээ мал ажал хүгжөөхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө Ахын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Мал ажалһаа ашаг шэмэ абалгые дээшэлүүлхэ талаар Кировэй нэрэмжэтэ колхоз аймагай бүхы колхозуудые булижа гараа. Бүхы түрэлэй мал үсхэбэрилхэ түсэбөө 100 процент дүүргэɜ. Илангаяа һарлаг үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болобо.

Иигэжэ Кировэй нэрэмжэтэ колхоз аймгүйсэдкомой, КПСС-эй айкомой дамжуулгын Улаан туг абаа.

Д. Дугаров.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Тобшо мэдээсэлнүүд

Хитад Англиин урдань гараха бүхы арга боломжотой. Шэрэм болон промышленностиин шухалын шухала бусад продукци бүтээхэ талаар 15 жэлэй туршада Англиие хүсэхэ гэһэн Хитадай компартиин уряалые Хитадай бүхы хүдэлмэришэд халуунаар дэмжэнэ. Англиие хүсэхэһөө байтагай, тэрэнэй урдань гараха бүхы арга боломжо Хитадта бии байһыень Хитадай хэблэлдэ толилогдоһон статьянуудта элеэр харуулагдана. Тусхайлбал, Хитадай промышленность англиинхида орходоо айхабтар түргөөр хүгжэнэ. Жэшээнь, 1937 онһоо 1956 он болотор Англида 50 процентээр ехэ шэрэм абтадаг болоһон һаа, харин энэ турша соо Хитадта 200 процентһээ үлүү ехэ шэрэм абтадаг болоһон байна. Саашадаашье иимэ түргөөр дабшаа һаа, бидэнэр 15 жэлэй туршада Англиие һэггүй хүсөөд, урдань гараха байнабди гэжэ хэблэл мэдүүлнэ. КНР-эй ажалшад партиин уряада харюу болгон, ажал хүдэлмэридөө улам ехэ амжалтануудые туйладаг болонхой.

* * *

Бхилаида баригдажа байһан заводые Неру У Ну хоёр ошожо хараа. Бхилаи гэжэ Индиин нютагта Советскэ Союзай туһаламжаар Инди айхабтар томо металлургическа завод барижа байгаа юм. Мүнөө Индидэ айлшалжа байһан Бирмын премьер-министр У Ну Д. Неру хоёр декабриин 16-да энэ заводой барилгые ошожо хараа. Һүүлээрнь заводой барилгашадай болон оршон тойронхи тосхонуудай хүн зоной ехэ митинг болоо. Советскэ Союзһаа, мүн ехээр хүгжэһэн бусад оронуудһаа һургаал абаха ёһотойбди гэжэ Неру митинг дээрэ мэдүүлбэ. Удаань Бирмын премьер-министр У Ну тобшохон үгэ хэлэхэдээ, бирмынхидтэшье совет мэргэжэлтэд мүн лэ ехээр туһална гэжэ мэдүүлээд, тэдэниие магтаа.

Пиногой нюуса элирээ. Франциин газар дээрэ Американ атомна буу зэбсэгэй болон залан шэглүүлэгдэдэг һомонуудай базануудые байгуулха гэһэн зүбшөөл Франциин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Пино һаяхан Вашингтондо ошоходоо правительствынгаа зүгһөө үгэһэн тухайнь эли болоо гэжэ Италиин нэгэ газетэ мэдээсэнэ.

Энэ асуудалаар НАТО-гэй тусхай шиидхэбэри абатарынь, манай зүбшөөл үгэһэн тухай хэндэшье хэлэнгүй байгыт гэжэ Пино США-гэй гүрэнэй секретариие гуйһан байгаа.

***

Президент Эйзенхауэрэй харюу. Ядерна буу зэбсэгэй туршалгые болюулха тушаа СССР-эй болон США-гэй правительствонуудые уряалан, Индиин премьер-министр Неругэй хэһэн хандалгадань Эйзенхауэр харюусаа. Ямаршье ороной добтолхоор бэшэ болотор буу зэбсэгээ саашадаа бүри ехээр, түргөөр бүтээхэбди гэжэ США-гэй президент харюусаа.

***

Америкын эгээлэй зон һанаагаа зобоно. Америкын эгээлэй зон һүүлэй үедэ США-гэй ябуулдаг политикые «шүүмжэлдэг» болонхой гэжэ «Юнайтед Стейтс ньюс энд Уорлд Рипорт» гэжэ Америкын журнал бэшэнэ. «США-гэй экономикын саашадаа доройтон муудахаа байһандань, мүн һурагшадай мүртэй юумэндэ һурангүйгөөр һургууляа дүүргэдэгтэнь америкынхид һанаагаа зобоно. Реактивна һомонуудай бии болоод байһан мүнөө үедэ оронноо яажа хамгаалхабибди гэжэ тэдэнэр һанаата болоно. Мүн юумэнэй үнэ сэнгэй улам дээшэлжэ байхадань арад зон дураа гутана. Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрогшо хэмэл одые Холбоото Штадуудта орходоо Советскэ Союзай түрүүн табиһандань тэдэнэр урмаа хухаранхай» гэжэ журнал бэшэнэ.

***

Иранда газар хүдэлөө. Һаяхан газарай хүдэлһэн Иранай нэгэ нютагта декабриин 17-до дахин газар хүдэлөө. 1 минута 45 секундын туршада эндэ газар хүдэлжэ байгаа. Тээсгэн һаяхан эндэ газарай хүдэлхэдэ 1600 шахуу хүн ами наһаяа алдаһан байгаа. Тиихэдэ амиды үлэһэн хүнүүдэй сугларaад байһан газарта мүнөө баһа хэды хүн үхөөхэ гэжэ тухайлагдана.

***

США-дэ хүдэлмэригүйшүүл улам олошорно. Байгша оной ноябрь һарада США-гэй 700 мянган хүн ажалгүй болоо. Барилгын, буланхайлуулгын болон автомобильна промышленностьда, мүн транспортда хүдэлжэ байһан хүнүүд илангаяа олоороо ажалһаа хаюулна.

***

Францида юумэнэй сэн баһа ехээр дээшэлбэ. Түрүүшын хэрэглэмжын 179 янзын эд бараанай сэн байгша оной августынхида орходоо ноябриин эсэс багаар 8,66 процентээр дээшэлээ гэжэ хуулита газарһаа мэдээсэгдэбэ. Гадна, электроэнерги хэрэглэһэнэй түлөөһэн 5 процентээр, газай түлөөһэн 10 процентээр ехэ болоо.

НАТО-гэй СОВЕДЭЙ СЕССИ

ПАРИЖ. декабриин 16. (ТАСС). Декабриин 16-най үдэр болоһон НАТО-гэй Соведэй сессиин заседани дээрэ баруун оронуудай хэдэн түлөөлэгшэд үгэ хэлээ. Заседани нээһэн НАТО-гэй генеральна секретарь Поль Спаак (Бельги) атомна буу зэбсэггүй үргэн ехэ газар Европын тэг дунда байгуулха тухай Советскэ правительствын дурадхалые дэмжэхэгүй гэжэ уряалаад, баруун оронууд түгэс хүсэтэйгөөр зэбсэгжэхэ ёһотой гэжэ хэлээ.

Харин Норвегиин премьер-министр Герхардсен Европын тэг дунда атомна буу зэбсэггүй газар байгуулагдаха ёһотой гэжэ хэлэһэн байна. Өөрынгөө газар дээрэ ракетнэ буу зэбсэгые табиха түхеэрэлгэ барихые Норвеги зүбшөөхэгүй гэжэ Герхардсен мэдүүлээ. Мүн Норвегиин газар дээрэ атомна буу зэбсэг байлгахые зүбшөөхэгүйбди гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

Тус заседани дээрэ НАТО-гэй гэшүүн бусад гүрэнүүдэй хэдэн түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Заседаниһаа сүлөө сагтаа НАТО-гэй гэшүүн-оронуудай түлөөлэгшэд уулзажа хөөрэлдэнэ. Декабриин 16-да Эйзенхауэр Макмиллантай уулзаһан, тиихэдэ Аденауэр Европодо байдаг НАТО-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верховно главна командалагша генерал Норстэдтэй уулзаһан байна.

ПАРИЖ, декабриин 17. (ТАСС). НАТО-гэй гэшүүн бэшэ оронуудай түлөөлэгшэд НАТО-гэй Соведэй сессиин заседанида оруулагданагүй. Гэбэшье, НАТО-гэй генеральна секретарь Спаагай пресс-конференцидэ хэлэһэн үгэһөө, мүн агентство болон хэблэлнүүдэй мэдээсэлһээ сесси дээрэ юун болоно байһыень тухайлхаар.

Декабриин 16-най үдын хойно болоһон хаамал заседани дээрэ США-гэй делегаци сэрэгэй дурадхалнуудые оруулаа. Эдэ дурадхалнуудые гүрэнэй секретарь Даллес оруулһан байна. Эдэнь ямар бэ гэхэдэ: НАТО-до хабаатай Европын оронуудта ядерна буу зэбсэг байлгаха, мүн дүтэшэг һүрэдэг ядерна һомонуудые табиха түхеэрэлгэ тэндэ тодхохо. Энэ атомна буу зэбсэг болон түхеэрэлгые Америка хинажа байха юм гэжэ Даллес хэлээ. Гэбэшье, хэрэгтэй болоо һаань, эдэ бүгэдые НАТО-гэй верховно командованиин мэдэлдэ үгэхэ байнабди гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Эдэ дурадхалнуудые һайшаагты гэһэн эрилтэ сессидэ хабаадагшадай үмэнэ Даллес табиһан байна.

Америкын эдэ дурадхалнуудта харюусаха ёһотой болоһон НАТО-гэй гэшүүн-оронуудай түлөөлэгшэд уг маг гэжэ, тодорхой эли харюу үгэбэгүй гэжэ тухайлагдана.

Тэдэнэй заримашниинь өөрынгөө ябуулдаг колониальна политикые США-гэй зүгһөө дэмжүүлхэ гэжэ оролдоно. Тусхайлбал, Хойто Африкын оронуудта боложо байгаа национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарахын тулада, мүн Алжирта дайн хэхэдээ Франци Америкын зүгһөө дэмжүүлхэ хүсэлэнтэй. Тэрэшэлэн Голланди Индонезидэ империалистическэ политика ябуулхадаа мүн лэ США-гаар дэмжүүлхэ һанаатай ха.

П. АТУТОВ

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКАДА*)

☆

Замай тэмдэглэл

☆ ☆

АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛ

Бидэнэр арадай гэгээрэлэй асуудалаар ехэ һонирхообди. 1945 оной Августын революциин урда тээ Вьетнамай хүн зоной 95 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан гэхэ. Японой булимтарагшад болон французска колонизаторнуудые намнаһанай һүүлээр, арадай гэгээрэлдэ онсо анхарал табигдажа, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха тэмсэл эхилһэн байгаа. 1945 оной сентябрь һараһаа 1946 оной эсэс болотор 2,5 миллион хүн уншадаг, бэшэдэг болоһон, тиихэдэ сэрэгэй үедэ тэндэхи арад дайлалдажа ябаад, үзэг бэшэгтэ һурадаг байгаа. Найман жэлэй туршада болоһон дайн сэрэгэй үедэ 10 миллион хүн уншадаг, бэшэдэг болоһон байха юм.

Тосхон газарнуудта үзэг, бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхахын түлөө 6—8 һарын курсанууд нээгдээд, сагүргэлжэ хүдэлмэрилжэ байдаг.

Мүнөө Вьетнамай Демократическа Республикада багшанар үсөөдэнэ. Багшанарые олоор бэлэдхэхэ хэмжээн мүнөө абтажа байна.

Бага яһатанай үхибүүдэй һургуулида ошожо хараабди. Һургуулиин директор Данг Ван түрүүтэй багшанарынь, һурагшадынь бултадаа бидэнэрые угтаа. Тэрэ һургуули гурбан жэлэй саана бии болоһон гэхэ. Тэндэ имагтал бага яһатан арадуудай үхибүүдые һургаха, багшанарые бэлэдхэхэ зорилготой юм. Түрүүшын үедэ тэрэ һургуули «хүн зоной ябаагүй, хүлэг моринной гэшхээгүй» бүтүү ой тайгын оёорто (джунгли соо) хүдэлмэреэ ябуулдаг байһан ха. Мүнөө тэрэ һургуули дүрбэн дабхар байшан эзэлэнхэй.

Ханой хотын нэгэ һургуулида.

Ханой хотодо дүтэшэг байһан багшанарай Түбэй һургуулида ошообди. Тэрэ һургуулиин хамтын байра, һуралсалай корпусууд, мүн бэшэ хэдэн гэр үсөөхэн һарын туршада һурагшадай хүсөөр баригдаһан байгаа. Тэрэ һургуулиин директор нүхэр Нгуэн Хыу Тао иигэжэ хөөрөө: «Дайсанда эсэргүүсэн хатуу шангаар тулалдаһан сэрэгшэд һурагшадай дунда олон. Хариин булимтарагшадта эсэргүүсэн тулалдажа байха үедэ һургуулимнай ой тайгада хүдэлдэг һэн. 1952—1953 онуудта Хитадай Арадай Республикын газар дээрэ гаража, багшанарые бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ ябуулдаг байгаабди».

Үшөө нэгэ һургуулида хүрэхэдэмнай, дасан соо номоо үзэдэг байба. Тэндэ байһан бурханай дүрсын хажууда хүгшэн һамгажаал наманшалаад, маани уншажа һуугаа. Хажуугарынь пионернүүд шууялдан, энеэлдэн, хэрэгсээнгүй гүйлдэхэ юм.

Энээниие харахадаа, шажанай нүлөөн һүнэжэ, эрдэм ухаанай нүлөөн ургажа байһаниинь эли тодоор харагданал даа гэжэ һанаа һэм.

ХҮН ЗОНОЙ ЯБААГҮЙ, ХҮЛЭГ МОРИНОЙ ГЭШХЭЭГҮЙ ХҮБШЭ СОО

Хайфунь хотын промышленностиие хараһанайнгаа удаада, вьетнам аха дүүнэрэй уряалаар, джунглиин ой худар ошоо һэмди. Тэндэхи үдхэн, үндэр ойн оёорһоо хангил хадануудай хурса үзүүрнүүд өөдөө ёдойлдон, лүнхэгэр жалга нүхэнүүд харагдажа байгаа һэн. Үндэр аад, бүдүүн гэгшын модонуудые орёожо ургадаг шүдэр үбһэнэй һаруул ногоон набша халуун ороной наранай хурса гэрэлдэ үнгэеэ улам хурсадхан харагдадаг байгаа. Эдэ шүдэр үбһэн гэжэ ургамалнууд хэдэн арбаад жэлэй туршада бэе бэедээ үлхэсэлдэн, барисалдан ургажа, бүдүүн модонуудай хоорондо дүүжэн хүүргэ болошоод байдаг байба.

Джунгли соохи зэрлиг ангуудай добтолхые секунда бүри хүлеэжэ, жэхыжэ ябахаар. Эреэн гүрөөһэн, эрбэс, олон ондоо үнгэтэй хорото могойнууд джунгли соогуур дүүрэн ха юм.

Тэндэ табан метр утатай удав могой олон. Тэрэнэй арһаниинь айхабтар һайн шанартай.

Дайнай үедэ вьетнам арад хото город, һуурин тосхоноо орхижо, промышленна хэрэгсэл, зэр зэбсэг, хубсаһа хунар, эдеэ хоолоо нюргандаа үргэлжэ, тэрьедэн дайсанай бэлээр орожо шадахаар бэшэ джунглиин ойдо байрладаг байгаа. Хада хабсагайн хабшал, хүнды хүнхи нүхэ һүбэ, бүтүү джунгли соо фабрика болон заводуудые, госпиталь болон буу зэбсэг түхеэрдэг мастерскойнуудые, һургуулинууд болон хэблэлэй эмхи зургаануудые богонихон саг соо вьетнам арад бодхоодог, хүдэлгэдэг байһан юм.

Делегациин хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Пулатов таджик арадһаа бэлэг болгон Хо Ши Миндэ халат үмдэхүүлээд байна.

ХО ШИ МИНДА АЙЛШАЛААБДИ

Һайндэрэй боложо байхада, Ба-динь талмай дээгүүр Республикын Арадай Армиин болон Ханой хотын ажалшадай һүртэй жагсаал боложо байгаа һэн.

Энэ талмайн нэгэ углууда гурбан тулгатай үндэр бэшэ павильон харагдаба. Энэмнай республикын президентын ордон байгаа. Индо-Хитад хахад аралай баян ургамалнууд бултадаа ордоной шадархи садта бии.

Джунглиин ойһоо Ханой хото ерэһэн үдэшэмнай, үглөөдэр үглөөгүүр бидэниие президент Хо Ши Мин ордондоо урина гэжэ дуулгаа һэн.

Ордон соо ороходомнай президент Хо Ши Мин, республикын премьер-министр Фам Ван Донг хоёр урдаһаамнай угтажа байбад. «Мэндэ амар, нүхэд!» гэжэ президент Хо Ши Мин бидэниие ородоор мэндэшэлбэ. Үргэн магнайтай, буурал үһэтэй толгойтой, үргэндөө ута һахалтай, хүдэлхэдөө хүнгэн, илдам һайн зантай. Нүхэр Хо Ши Мин бидэнтэй үнэн зүрхэнһөө, халуунаар хөөрэлдэбэ. Хо Ши Мин 67 наһатайшье һаа, нилээд залуугаар харагдана. Хо Ши Мин юрын лэ хубсаһа үмдэнхэй: хүлдөө сандаледтэй, һаруул ногоон юрын бүд үмдэтэй, хүүртигынь баһал тиимэ бүдөөр оёотой.

Хөөрэлдөөнэй үедэ Хо Ши Мин арадай гэгээрэлые хүгжөөхэ хэрэгтэ Вьетнамай Арадай Республикын урда байһан бэрхэшээлнүүд тушаа, интеллигенциие хүмүүжүүлхэ болон һургуулида һуража байһан залуушуулые саашадань һургаха тушаа ехэ удаан хөөрөө.

* Түгэсхэл. Эхиниинь манай газетын декабриин 17-ной номерто.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00610. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5752.